
HYVÄtyö

Työtilasuunnittelua ambient designin keinoin

Siiri Murtola

Opinnäytetyö

Ammattikorkeakoulututkinto

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Siiri Murtola	
Työn nimi HYVÄtyö : Työtilasuunnittelua ambient designin keinoin	
Päiväys 16.3.2011	Sivumäärä/Liitteet 69/2
Ohjaaja(t) Heikki Nevalainen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena oli ambient design ja sen hyödyntäminen työympäristöjen suunnittelussa. Työssä määriteltiin ambient designin rakennusaiheet sekä perehdyttiin tutkimus- ja teorian tietoon siitä, millainen vaikutus niillä on tilan käyttäjiin ja heidän hyvinvointiinsa. Kuinka värit, valaistus, äänimaailma, tuoksut, maut, materiaalit ja muodot meihin vaikuttavat. Työssä tutkittiin myös tilan muunneltavuutta fyysisin keinoin ideoinnin ja luonnostelun avulla. Tavoitteena opinnäytetyössä oli perehtyä ambient designiin ja sen mahdollisuuksiin sekä luoda moniaistillinen ja muunneltava konsepti ryhmätyötilasta tulevaisuuden työympäristöihin.</p> <p>Työn tuloksena syntyi HYVÄtyö-tilakonsepti, jonka tavoitteena on lisätä hyvinvointia työympäristöissä. Suunniteltu ryhmätyöskentelytila stimuloi aisteja sekä muuntautuu erilaisten työympäristöjen tarpeiden mukaan. Myös tilan tunnelmaa voidaan muuttaa tarpeen vaatiessa tukemaan työskentelyä. Tilan ja sen tunnelman muuttaminen on tehty helpoksi kaikille tilan käyttäjille. Konseptin tila on kuvitteellinen ja suunniteltu skaalatuksi erilaisten tilojen ja työ-yhteisöjen tarpeisiin. HYVÄtyö-tilakonsepti on esitelty työssä 3D-kuvien kautta.</p>	
Avainsanat Ambient design, moniaistillisuus, tunnelma, tilasuunnittelu, työympäristöt	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Siiri Murtola			
Title of Thesis HYVÄtyö : Ambient Design in Office Planning			
Date	16.3.2011	Pages/Appendices	69/2
Supervisor(s) Heikki Nevalainen			
Project/Partners			
<p>Abstract</p> <p>The subject of the final project is ambient design and how it can be taken advantage of in office design. The elements of ambient design are defined in this project as colours, lighting, sounds, tastes, materials and shapes. The research results and theory, how those elements affect people and their wellbeing, were explored as well. It was also analysed how space can be modified physically. The target of this final project is to investigate the world of ambient design and create multi-sensual and modifiable future work interior.</p> <p>The result on this project was HYVÄtyö interior concept which targets to increase wellbeing in working environments. A designed interior stimulates senses and can be modified for the needs of different workplaces. The atmosphere of an interior can be changed to support different working methods. Modifying space and its atmosphere is made easy for every user. The concept is imaginary and it is designed to scale for different kinds of spaces and needs of work communities. In this report HYVÄtyö interior concept is introduced by 3D modelled pictures.</p>			
<p>Keywords Ambient design, multi-sensual, atmosphere, interior design, working environments</p>			

HYVÄtyÖ

- työtilasuunnittelua ambient designin keinoin

Sisältö

1 | Johdanto

1.1 Työn tausta.....	4
1.2 Aiheen rajaus ja työn sisältö.....	5
1.3 Työn tavoitteet.....	7

2 | Ambient design

2.1 Mihin ambient designia tarvitaan?.....	9
---	---

3 | Aistit ja moniaistisuus

3.1 Ihmisen aistit.....	12
3.2 Moniaistisuus.....	13

4 | Ambient designin rakennusaineet

4.1 Värit.....	16
4.2 Valaistus.....	18
4.3 Äänimaailma.....	20
4.3.1 Musiikki.....	20
4.3.2 Akustiikka.....	21
4.4 Tuoksut ja maut.....	22
4.5 Materiaalit ja muodot.....	23
4.5.1 Kuvat.....	25
4.5.2 Luonto.....	26

5 | Muuttuva tila

5.1 Tunnelma tilassa.....	28
5.2 Tilan elementit.....	30
5.2.1 Pinnat.....	30
5.2.2 Kalusteet ja esineet.....	32
5.2.3 Tekstiili.....	33
5.2.4 Osallistuminen.....	33
5.3 Sommittelu.....	35
5.4 Tilan koko.....	37
5.5 Muunneltavuuden tarpeet.....	38

6 | Tulevaisuuden työympäristö

6.1 Hyvä työpaikka.....	41
6.2 Elämyksellinen työympäristö.....	42

7 | HYVÄtyö-tilakonsepti

7.1 Ryhmätyötila.....	47
7.2 Ambient designin keinot.....	49
7.2.1 Värit.....	49
7.2.2 Valaistus.....	50

7.2.3 Äänimaailma.....	51
7.2.4 Tuoksut.....	51
7.2.5 Materiaalit ja muodot.....	52
7.3 Muunneltava ryhmätyötila.....	54

8 | Lopuksi

.....60

Kuvaluettelo

.....61

Lähteet

.....64

Liitteet

Liite 1: Ambient design by dSign Vertti Kivi & Co.

Liite 2: Pohdinta eri toimintaympäristöjen muunneltavuuden tarpeista

1 | Johdanto

1.1 Työn tausta

Sain idean opinnäytetyölleni viime kesän työharjoittelupaikastani sisustusarkkitehtitoimisto dSign Vertti Kivi & Co:lta. dSign on mukana Tekesin hankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää ambient design- konsepti ja -tilamalli kansainvälisille markkinoille. Kesän aikana tutustuin ambient designiin ja kiinnostukseni sitä kohtaan heräsi. Elämysten ja hyvinvointivaikutusten saavuttaminen tilasuunnittelun keinoilla vei minut mukanaan.

Vertti Kiveltä sain myös idean lähteä tutkimaan tilojen muunneltavuutta. Muun muassa valojen ja äänien avulla tila ja sen tunnelma saadaan muuttumaan nopeasti ja tarvittaessa hyvin voimakkaasti. Mutta kuinka tila saadaan muuttumaan konkreettisilla keinoilla? Valaistuksen ja äänimaailman ammattilaisilla on omat keinonsa, mutta meidän sisustussuunnittelijoiden osaamisalueella kuuluvat juuri nämä konkreettiset keinot. Mitä ne ovat ja miten niiden avulla tila tunnelmineen saadaan muuttumaan?

1.2 Aiheen rajaus ja työn sisältö

Perehdyn työssäni ambient designiin ja sen keinoihin tilasuunnittelussa. Määrittelen tunnelmasuunnittelun rakennusaineet keräämiäni ja saamiäni aineistojen pohjalta. Kerään tietoa siitä, kuinka ambient designin keinot vaikuttavat ihmisiin, heidän tilakokemuksiinsa sekä hyvinvointiinsa. Teoria- ja tutkimustietoa kerään kirjallisuudesta, internetistä sekä haastatteleamalla muutamia eri alan asiantuntijoita. Raportissa esittelen rakennusaineet työympäristöjen esimerkkien kautta. Tutustun myös ihmisen aisteihin, moniaistisuuteen ja elämyksellisyyteen ja siihen, kuinka nämä asia voidaan tilasuunnittelussa ottaa huomioon.

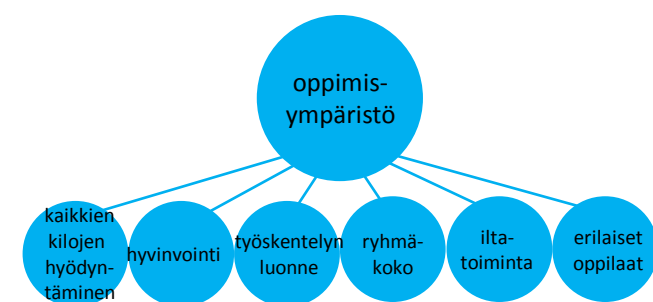
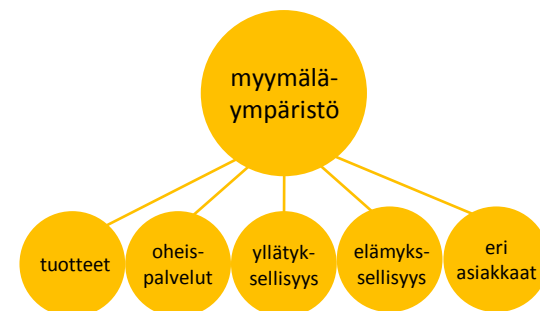
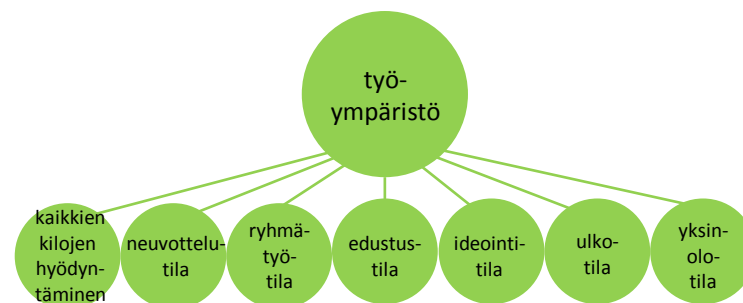
Tutkimustyötä teen siitä, kuinka tila ja sen tunnelma saadaan muuttumaan konkreettisin keinoin. Konkreettisiksi keinoiksi työssäni määrittelen tilan elementit (pinnat, kalusteet, esineet sekä tekstiilit), koon ja sommittelun. Tutkin aihetta ideoiden, luonnostellen, aivoriihen avulla ja jo olemassa olevia ratkaisuja tarkastellen sekä sovellan niitä työympäristöihin.

Pohdin useampia toimintaympäristöjä, joista voisin valita sovelluskohteen muunneltavalle ja moniaistiselle tilakonseptille. Vertailuun otin mukaan myymälä-, oppimis-, työ-, ravintola- sekä terveydenhuoltoympäristöt. Mietin jokaisen vaihtoehdon kohdalla, millaisia tarpeita muunneltavuudelle ja moniaistillisuudelle kyseisellä ympäristöllä olisi (kuva 1, s.6). Tilan toimintojen muutokset, tilan käyttäjät erilaisine vaatimuksineen, elämyksellisyys sekä taloudellisuus nousivat esiin useammankin pohtimani ympäristön kohdalla.

Toimintaympäristöjen kartoituksen jälkeen varsinkin tulevaisuuden työelämä ja työympäristöt alkoivat kiinnostaa minua entistä enemmän. Toisaalta jokaisesta tutkimastani kohteesta löytyi jotain mielenkiintoista ja houkuttelevaa. Lopullisen valinnan sovelluskohteen valinnasta kävin myymälä- ja työympäristöjen välillä. Lopulta tilasuunnittelun kautta saatavat hyvinvointivaikutukset saivat minut valitsemaan työympäristöt. Vietämme elämässämme paljon aikaa työpaikoilla, joten siellä viihtyminen ei ole mielestäni yhdentekevää. Ambient designin

keinoin työympäristöt voitaisiin muuttaa joustavimmaksi ja mielekkäimmäksi paikoiksi työskennellä.

Suunnittelen lopuksi konseptin moniaistisesta ja muunneltavasta ryhmätyötilasta tulevaisuuden työympäristöihin. Konseptin tila on kuvitteellinen. Pohdin tilan muunneltavuuden tarpeita ja siihen sopivia ratkaisuja. Etsin ambient designin keinoja, joilla haluttuun tunnelmaan tilassa päästään. Syntyvä konsepti on suunniteltu joustavaksi erilaisten yritysten ja työyhteisöjen tarpeisiin. Kaluste- ja materiaalivalinnat ovat suuntaa-antavia esimerkkejä, joiden tarkoituksena on antaa ideoita moniaistilliseen ja hyvinvointia edistävään tilasuunnitteluun. Kuvaan raportissa työprosessia luonnosten, 3D-esityskuvien ja tekstin avulla.

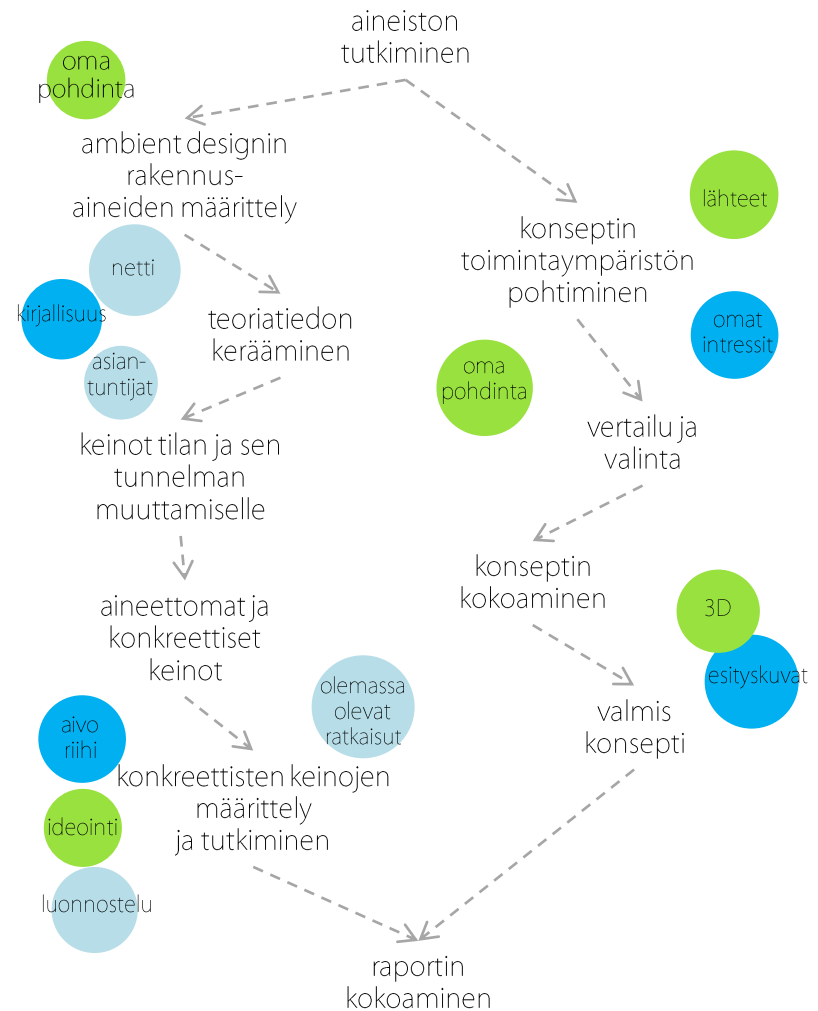
Kuva 1. Toimintaympäristöjen kartoitus, kuvat isompina liitteessä 2

1.3 Työn tavoitteet

Tavoitteena opinnäytetyössäni on luoda toimiva konsepti moniaistisesta ja muunneltavasta ryhmätyötilasta käyttäen hyödyksi teorian tietoa moniaistisuudesta ja sen vaikutuksista ihmisiin. Pääpaino konseptissäni on tilan hyvinvointivaikutuksilla. Myös erilaisten työskentelytapojen ja – tilanteiden tukeminen tilaratkaisuilla on tärkeässä osassa. Tavoitteena on myös, että konsepti on käytännöllinen sekä helposti muunneltavissa. Haluan, että lopputulos on ammattimainen ja kuvastaa osaamistani.

Tavoitteenani on myös kartoittaa tilasuunnittelun mahdollisuuksia vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin ja lisätä tietouttani siitä. Toivon, että keräämästäni tiedosta ja tekemästäni työstä olisi minulle paljon hyötyä tulevaisuudessa. Kiinnostavaa olisi päästä työskentelemään hyvinvointia lisäävän tilasuunnittelun parissa ja oppia vielä lisää aiheesta.

Kuva 2. Kaavio opinnäytetyöprosessin etenemisestä

2 | Ambient design

Ambient design on tunnelmasuunnittelua, jolla pyritään luomaan kokonaisvaltaisia elämyksiä. Parhaimmillaan suunnittelu ottaa huomioon kaikki ihmisen aistit äänimaisemien, tuoksu- jen, muotokielen, kosketuspintojen, valaistuksen, väri- ja makumaailman kautta. Onnistunut ambient design jättää käyttäjälle pysyvän ja positiivisen mielikuvan tilasta. Ambient design on kekseliästä suunnittelua, keino päästä talk-of-the-towniksi sekä vahvistaa yrityksen brändiä ja sen tunnetta. (Liite 1.)

Ambient design ei ole pelkkää sisustusarkkitehtuuria, vaan se on pidemmälle vietyä ja korostetummin tehtyä suunnittelua. Jari Koskinen kirjoittaa blogissaan Muuntuvat viestinnälliset identiteetit, että ambient design merkitsee uuden tyyppistä suunnittelukulttuuria. Suunnittelijat kommunikoivat tutkijoiden kanssa ja suunnittelutyö perustuu tietämykseen siitä, kuinka moniaistillinen ympäristö tai tunnelma vaikuttaa ihmiseen. Ambient design-suunnittelussa tehdään yhteistyötä myös muiden alojen ammattilaisten kanssa. (Liite 1.)

Tunnelmasuunnittelulla pyritään vaikuttamaan ihmiseen psykofyysisenä kokonaisuutena ja parantamaan käyttäjien

hyvinvointia tilasuunnittelun keinoin. Suunnittelun tavoitteena on saada ihmisen mieli avautumaan ja vastaanottamaan haluttuja ärsykeitä oikeaan aikaan. Ärsykkeiden ja niiden yhdistelmien kautta pyritään saamaan aikaan muodonmuutos syvällä ihmisen sisällä ja saada hänet virittäytymään haluttuun tunnelmaan. Elämyksen halutaan tuntuvan vatsanpohjassa, ei aivoissa. (Liite 1.)

Koskisen mukaan yksi ambient designin keskeisistä teemoista on säätäminen ja säätäminen. Tilojen käytettävyyttä saadaan parannettua, kun erilaisille käyttäjille annetaan mahdollisuus tilan säätämiseen muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Suunnittelulla siis lisätään ympäristön kestävyttä, käytettävyyttä sekä laatua. Myös älykkäät tilat ja materiaalit ovat osa ambient designia. Niiden avulla tavoitellaan lisääntyvää vuorovaikutusta meditoituneissa ja sosiaalisissa tiloissa. (Koskinen 2008.)

2.1 Mihin ambient designia tarvitaan?

Parhaimmillaan ambient design on osa yrityksen markkinointia ja brand management- prosessia. Tavoitteena tällöin on organisaation viestinnällisen identiteetin rakentaminen. Miltä brändi näyttää, tuoksuu, tuntuu, kuulostaa tai maistuu? Ambient design on keino erottua edukseen kilpailijoiden joukosta. (Liite 1; Koskinen 2008.)

Esimerkiksi myymäläympäristöissä tunnelmasuunnittelu ja sen kautta luotavat elämykset ovat tärkeä osa kaupan markkinointia. Yritysten tarjoamat kokemukset ja elämykset sitovat asiakkaita heidän tuotteisiinsa ja palveluihinsa, ja näin vahvistavat asiakasuskollisuutta. Tämän päivän elämysshoppailijat eivät enää pelkästään valitse tuotetta, jonka haluavat ostaa, vaan myös kaupan, josta haluavat sen hankkia. Myös työnantajat voivat houkuttaa uusia työntekijöitä tai sitouttaa vanhoja viihtyisällä ja virikkeellisellä työympäristöllä (kuva 3). (Markkanen 2008, 24.)

Tilasuunnittelun avulla saatavat hyvinvointivaikutukset ovat yksi ambient designin tärkeimmistä päämääristä. Miellyttävän

Kuva 3. Google on valittu useana vuonna parhaiden työpaikkojen kärkeen. Yritys tarjoaa työntekijöilleen rennon ja hauskan työympäristön. Kuva Googlen Zurichin toimistolta.

ympäristön vaikutuksesta hyvinvointiin on olemassa neurotieteellistä näyttöä. Muun muassa Arkkitehtonisen neurotieteen

akatemiaa johtava professori John Zeiselin tutkimukset osoittavat, että oikeanlaiselle tilasuunnittelulla on parantava vaikutus muistiongelmiaisten potilaiden elämänlaatuun. (Koskinen 2008; Ympäristö myrkyttää tai tekee luovaksi.)

Tilasuunnittelun keinoin on mahdollisuus parantaa myös terveiden ihmisten elämänlaatua ja kysyntä sillä alueella on tänä päivänä kasvussa. Stress Free Area® on konseptisuunnittelija Margit Sjöroosin kehittämä moniaistinen hyvinvointisuunnittelukonsepti. Sjöroos työryhmineen suunnittelee ylimääräisistä aistiärsykkeistä ja stressitekijöistä vapaita fyysisiä ja digitaalisia ympäristöjä. Kysyntää konseptille riittää, eikä sille ole vielä tarvinnut avata edes kotisivuja. Sjöroos on ollut mukana suunnittelemassa Kuopion Saaristokaupungin asumissuunnitelmaa, NCC:n Business Parkia sekä Kuusamon tropiikin Holiday Club-loma-asuntoja. (LEO.)

MoodIt Oy on Maaretta Tukiaisen ja Markus Freyn tunnelma- ja luovuutta edistäviin tiloihin erikoistunut suunnittelutoimisto. Heidän missionaan on muotoilla konsepteja, tiloja, esineitä ja asioita, jotka lisäävät ihmisten hyvinvointia. Tavoitteena on puhdas ”hyvä olo” ja sen lisääminen arjen ympäristössä. Toimiston suunnitteluperiaatteita ovat yksinkertaisuus, harmonia, moniaistisuus ja yhteistyö. MoodIt Oy on suunnitellut työtiloja mm. tuotantoyhtiö Kassetille sekä Idean Enterprises Inc:lle (kuva 4). (Moodit.)

Kuva 4. Tuotantoyhtiö Kassetten työtila

3 | Aistit ja moniaistisuus

Ihminen muodostaa käsityksen itsestään ja ympäröivästä maailmastaan aistimalla, joko tiedostaen tai tiedostamattaan. Aistimukset siirtyvät aivoihin synnyttäen havainnon ja sen kautta elämyksen tai kokemuksen. Merkityksen aistimukset saavat vasta monimutkaisen tiedonkäsittelyn tuloksena. Niiden tulkintaan vaikuttavat aistijan mielentila ja tunteet sekä muisti, muistot ja odotukset. Aistimuksia verrataan aikaisempiin kokemuksiin ja muiden aistikanavien kautta saatuihin havaintoihin. Aistimukseen reagoiminen ja aistihavaintojen muodostuminen riippuu siis ihmisen aikaisemmasta kokemusmaailmasta. (Papunen.)

Kuva 5. Aistit

3.1 Ihmisen aistit

Ihmisen aistit jaetaan kauko-, lähi- ja kehoasteihin. Kaukoais-
tit, näkö-, kuulo- ja hajuaistit, antavat tietoa ihmisen ympärillä
tapahtuvista asioista. Lähiaistien, tunto- ja makuaistien, avulla
saadaan tietoa kehon lähellä tapahtuvista asioista. Taas keho-
aistit, asento-, liike- ja tasapainoaisti, kertovat, mitä kehossa
itsessään tapahtuu. (Papunet.)

Näköaistia, joka on kaikkein erikoistunein ja toiminnaltaan mo-
nimutkaisin, pidetään tärkeimpänä aistinamme. Vastaanotam-
me ja käsittelemme näköaistimme avulla valtavan määrän tie-
toa päivittäin. Kuuloaistia taas pidetään toiseksi tärkeimpänä
aistina. Kuulon avulla ihminen hahmottaa ympäristöään ja
ennakoi tulevia tapahtumia. Hajuaistin vaikutus on pääasiassa
alitajuinen. Makuaisti liittyy läheisesti hajuaistiin, eikä ihminen
pysty erottamaan makuja ilman yhteistoimintaa hajuaistinsa
kanssa. Niin haju- kuin makuaistikin herättävät voimakkaita
tunne-elämyksiä. (Papunet)

Koko kehomme toiminta ja kaikkein tarkimmat havainnot pe-
rustuvat eniten tuntoaistin antamaan informaatioon. Todelli-

suudessa tuntoaisti on meidän tärkein aistimme, sillä ilman sitä
emme tuntisi polttavan kuumaa levyä tai painavan laatikon alle
jäänyttä jalkaa. Ja millaista olisikaan elämä ilman toisen ihmi-
sen kosketusta. (Selin 2003.)

Tiedon omaksumisessa aistijärjestelmien yhteistyö on tärkeää.
Mansikan tuoksu aistitaan hajuaistin kautta. Pelkkä tuoksu ei
kuitenkaan auta meitä tunnistamaan mansikkaa, vaan tarvit-
semme kokemusperäistä tietoa siitä, miltä eri marjat tuoksu-
vat. Näkö-, tunto- ja makuaistimukset täydentävät saamaam-
me hajumielikuvaa, jolloin tunnistaminen on helpompaa. Eri
aistien yhteistyö korostuu, kun jokin aistialueista puuttuu tai
toimii puutteellisesti. Viestit pääsevät perille toimivien aistien
avulla. (Papunet)

3.2 Moniaistisuus

Ympäristöstämme tulee merkityksetöntä ilman moniaistillisuutta, kirjoittaa Esa Vesmanen artikkelissaan *Senses, Materials and Memories* (2010). Kuva ja ulkonäkö voivat huijata meitä, mutta tuntoaisti paljastaa meille "väärennökset". Kivikuvioinen muovimatto saattaa näyttää oikealta kiveltä, mutta saman tien kun kosketamme sitä, tiedämme, ettei kyse ole aidosta kivistä. Tutkimme ja tutustumme ympäristöömme moniaistisesti. Vesmanen muistuttaa, että joskus meidän on suljettava silmämme nähdäksemme paremmin, tunnustella, kuunnella, haistaa ja jopa maistaa ymmärtääksemme täysin monimutkaisen ympäristömmme.

Luonto tarjoaa mieluisia kokemuksia ihmisen kaikille aisteille. Luonnossa moniaistinen ympäristökokemus onkin tavallista, toisin kuin rakennetussa ympäristössä, toteaa Jukka Jokiniemi artikkelissaan *Esteettinen moniaistisuus tuo tasa-arvoa*. Luonto tarjoaa kauneutta silmille, rauhoittavan äänimaailman, huumaaavia tuoksujia, virikkeitä tuntoaistille ja parhaimmillaan myös makuelämyksiä. Ehkä juuri luonnon kokonaisvaltainen

moniaistisuus on syy siihen, miksi luonto koetaan elvyttävänä ja rauhoittavana ympäristönä.

Vammaistyöhön suunnitelluissa ympäristöissä moniaistillisuus on otettu jo huomioon. Multisensorisessa työssä tehdään paljon aisteihin ja elämyksiin perustuvaa opetustyötä (Selvinen). Moniaistillisten tilojen potentiaalia ja vaikutuksia tulisi hyödyntää myös terveiden ihmisten parissa. Eräs esimerkki moniaistisuuden hyödyntämisestä on Laurea-ammattikorkeakoulun Pömpeli-hankkeen tuloksena syntynyt moniaistinen markkinointialusta lentoasemille. Tilassa on hyödynnetty ja yhdistetty teknologiaa, osaamista ja luovuutta. Hankkeen tavoitteena on matkailijoiden mielenkiinnon herättäminen Suomen matkailupalveluita kohtaan kuvien, videoiden, äänien, tuoksujen, lämpötilan, valojen ja kosketuspintojen avulla. (Pömpeli; kuva 6, s.14)

Moniaistisuus liitetään vahvasti elämyksien luomiseen. Muun muassa Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskuksen LEO:n mukaan elämys koostuu kuudesta eri elementistä. Elämyksen

rakentavat elementit ovat moniaistisuus, yksilöllisyys, aitous, tarina, kontrasti ja vuorovaikutus. Kansainvälisenkaupan professori Bernd Schmitt korostaa myös aistien merkitystä elämysten luomisessa. (LEO; Markkanen 2008, 25.)

Kuva 6. Moniaistinen markkinointialusta Pömpeli

4 | Ambient designin rakennusaineet

Olen määritellyt tunnelmasuunnittelun rakennusaineiksi värit, valaistuksen, äänet, tuoksut ja maut sekä materiaalit ja muodot (kuva 7). Näitä keinoja käyttämällä voidaan luoda moniaistinen tila, jossa kaikki ihmisen aistit on otettu huomioon. Suunnittelun tavoitteena on luoda harmoniaa, ei liikaa ja liian voimakkaita aistiärsykyksiä pursuavaa tilaa. Tasapaino syntyy rakennusaineiden vastakohtien ja kontrastien oikeista suhteista ja eri elementtien yhdistämisestä.

Suuren haasteen suunnittelulle tuo se, että jokaisen tilan käyttäjän persoona ja aikaisemmat kokemukset vaikuttavat hänen kokemuksiinsa tilasta. Ei siis ole olemassa yleispätevää vastausta siihen, miten esim. punaiset verhot tai puinen ruokailuryhmä vaikuttavat ihmisen tilakokemukseen. Tutustumalla aiheesta tehtyyn tutkimustietoon ja soveltamalla sitä ammattitaidolla, lopputuloksesta saadaan toimiva ja tarkoituksenmukainen.

Kuva 7. Ambient designin rakennusaineet

4.1 Värit

Väreillä on huomattava merkitys tilan kokemiseen. Tummien ja voimakkaiden värien väitetään pienentävän tilaa, kun taas vaaleat suurentavat sitä. Tummuudella ja vaaleudella on tutkittu myös olevan vaikutusta tilojen avoimuuteen ja sulkeutuneisuuteen. Lisäksi värin sävyillä on havaittu olevan vaikutusta avoimuuden kokemiseen. Punakeltaisilla sävyillä on tilaa supistava vaikutus ja sinertävillä sävyillä päinvastoin avartava vaikutus. (Arnkil 2007, 246–251.)

Kirjallisuudessa esiintyy paljon väittämiä värien fyysisistä vaikutuksista. Punaisen värin sanotaan kohottavan verenpainetta ja pulssia, sinivihreillä sävyillä on ruumiin toimintoja hidastavia vaikutuksia. Harald Arnkil (2007) kritisoi näitä usein opettuja väittämiä. Arnkil kirjoittaa, ettei väreillä ole todistetusti suoranaista vaikutusta ihmisen elintoimintoihin. Tutkimuksia aiheesta on tehty, mutta niiden tulokset ovat ristiriitaisia. Luulut vaikutukset esim. verenpaineeseen tai pulssiin ovat usein psyykkisiä tai psykosomaattisia.

Kuvat 8 ja 9. Vaaleat sävyt rauhoittavat ja kirkkaat sävyt aktivoivat.

Vihreä väri rauhoittaa ja punainen on hyökkäävä väri (Rihlama1999, 56). Nämä vanhat käsitykset värien emotionaalisista vaikutuksista eivät pidä paikkaansa. Värien psykologiset vaikutukset johtuvat enemmän niiden kirkkaus- ja kylläisyysasteesta kuin sävystä. Voimakkaat värit koetaan kiihottavina ja vaimeat värit rauhoittavina (kuvat 8 ja 9, s.16). Siis jos työhuoneeseen halutaan rauhallinen ilme, voidaan yhtä hyvin valita joko vaalea punainen tai vaalea sininen. (Arnkil 2007, 249–251.)

Jokainen ihminen kokee värejä eri tavalla. Elinympäristön ja elinympäristön tuomat rinnastukset, syntyperä sekä itä- ja länsimaisen symboliikan poikkeamat vaikuttavat eri ihmisten värireaagointiin (Rihlama 1999, 56). Esimerkiksi purppura viestii japanilaiselle korkeista hinnoista, kun taas amerikkalainen yhdistää sen halpisiin hintoihin (Markkanen 2008, 115). Jokaisella meistä on myös omat lempivärimme ja mieltymyksemme värien suhteen. Toinen rakastaa pinkkiä, toinen ei voi sietää sitä.

Vaikka värien fyysiset ja psyykkiset vaikutukset eivät ole itsestään selviä, on väreillä huomattava merkitys viihtyvyyteen ja paikan identiteetin luomiseen. Esimerkiksi työympäristössä värit voivat vahvistaa yhteisön ja yksilön imagoa. Väri voi olla myös yrityksen tai brändin merkkiväri, jolloin se voi olla usein hallitseva elementti vaikka myymäläympäristössä ilman mitään tiettyä teoriaa (kuva 10). Julkisissa tiloissa väri toimii myös viestinä. Sen viesti-arvo liittyy niihin mielikuviin, joita väri yhdessä

muodon ja muiden tekijöiden kanssa meissä herättää. (Arnkil 2007,246, 239; Markkanen 2008, 114.)

Kuva 10. Lontoolaisen jalkapallojoukkueen Arsenalin myymälä on sisustettu joukkueen tunnusväreillä, punaisella ja valkoisella.

4.2 Valaistus

Valo on elintärkeää niin ihmisille kuin eläimillekin, olemme luonnonvaloon sopeutuneita päiväeläimiä. Keinovalon avulla sisätilat saadaan myös valaistua, mahdollisesti jäljitellen ideaalia päivänvaloa. Valaistuksella onkin suuri vaikutus tilan viihtyvyyteen ja tunnelmaan. Väriämpötilalla ja valon määrän korrelaatiolla on suora suhde viihtyvyyteen tiloissa. Kun valaistusvoimakkuus on alhainen, koetaan alhainen väriämpötila, kellertävä valo, miellyttävämpänä kuin korkea sinertävä väriämpötila. Valaistusvoimakkuuden ollessa korkea koetaan taas korkeampi väriämpötila alhaista piristävämpänä ja viihtyisämpänä. (Arnkil 2007, 194–195.)

Hyvän valaistuksen väitetään parantavan elämänlaatua, muun muassa lievittämällä tai estämällä kaamosoireilua ja sen kautta parantamalla psyykkistä hyvinvointia (Hyvä valaistus kohentaa elämänlaatua 2008). Työterveyslaitoksen tekemä tutkimus osoittaa, kuinka olosuhteet työympäristössä muuttuvat kun valaistusta nykyaikaistetaan. Parempi valaistus työpaikalla tekee työn teon sujuvammaksi, vähentää virheitä ja väsymystä sekä

parantaa motivaatiota. Tutkimuskohteessa lisättiin valon määrää, valaistusvoimakkuutta ja tasaisuutta. (Hongisto 2008.)

Auringonvalo ja -lämpö ovat elämän perusedellytyksiä ja niiden vähentyessä monet meistä sairastuvat kaamosmasennukseen. Kirkasvalohoito on yksi keino auttaa oireilevia. Valon terveydellisten ja muiden myönteisten vaikutusten saavuttaminen edellyttää korkeaa, vähintään 2500 luksin, valomäärää. Tutkimusten mukaan kirkasvalon avulla voidaan myös lisätä toimintatarmoa sekä vahvistaa sosiaalisuutta. Niinpä kirkasvalolamput sopivat myös työympäristöön, etenkin ryhmätyötiloihin, piristämään työskentelyä pieninä annoksina. (innojok; Pimeyden masentava voima 2008.)

Valo ja valaistus ovat kiistattomia tunnelman luoja niin luonnossa kuin sisätiloissakin. Nykytekniikan avulla voidaan valaistuksella jäljitellä vaikkapa auringonlaskun tai talvi-iltojen sinisen hetken tunnelmaa ja tuoda elämyksiä sisälle tilaan. Valaistuksella saadaan aikaa näyttäviä muutoksia käden käänteessä (kuva 11). Napinpainalluksella tila voidaan muuttaa selkeästä ja kirkkaasta oleskelutilasta hämärään ja tunnelmalliseen loungetilaan.

Kuva 11. Tampereen Naistenlahden voimalaitoksen valaistus on ohjelmoitu muuntuvaksi.

4.3 Äänimaailma

Tilojen äänimaailmalla on huomattava vaikutus ihmisten viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Erilaisilla häiritsevillä äänillä, kuten liikenteen melulla tai äänekkäällä puheella, ja kaikuvilla tiloilla on useita negatiivisia vaikutuksia. Kaikki me olemme varmasti huomanneet, kuinka vaikea on keskustella meluisissa ympäristössä esim. yökerhossa. Korkea melutaso vaikuttaa myös negatiivisesti terveyteen, tehokkuuteen, oppimiseen ja yleiseen hyvinvointiin. (Soften; Ecophon.)

4.3.1 Musiikki

Musiikin elementeistä rytmin vaikutusta ihmiseen on tutkittu paljon. Sen sanotaan voivan vaikuttaa verenkiertoon, hengitykseen ja sydämen sykkeeseen joko stimuloivasti tai rauhoittavasti. Kiihtyvä rytmi koetaan hallinnan menetyksenä tai paniikkina, kun taas hidastuva rytmi saa aikaan päinvastaisen reaktion. Musiikin harmonia taas vaikuttaa suoraan ihmisen tunteisiin. Duurisoinnut luovat rohkeutta ja voiman ilmapiiriä, mollisoinnut helpottavat surussa. (Ahonen 1993, 41- 45.)

Kuunnellessaan musiikkia ihminen voi “nähdä” värejä, muotoja tai tilanteita, “tuntea” tuoksua tai makuja. Vaikka musiikki on sisällöllisesti abstraktia, voi se tunteenomaisesti olla hyvinkin konkreettista. Myös musiikin suhteen ihmisen aikaisemmat kokemukset, persoonallisuus, odotukset ja samanaikaiset ärsykkeet vaikuttavat sen havaitsemiseen. (Ahonen 1993, 56-57.)

Musiikilla on tutkitusti terapeuttisia vaikutuksia. Professori Kimmo Lehtosen mukaan musiikin avulla kukin voi saada emotionaalista sisältöä itselleen tai kohentaa omaa mielialaansa. Musiikki herättää mielen ja tunteen kuvia, se aktivoi tunteita ja tunteita. Musiikin avulla voi rentoutua ja se laukaisee jännityksen. Wellness-musiikkia onkin paljon saatavana kauposta. Kevyen panhuilu- ja saksofonimusiikin sanotaan rentouttavan, klassisen musiikin jopa parantavan kuuntelijan älykkyyksosamäärää. (Hokka-Ahti.)

Ilkka Vartiovaara kirjoittaa musiikin valtavasta voimasta, joka aktivoi aivojamme, niiden verenkiertoa ja vilkastuttaa aineenvaihduntaamme. Nykylääketiede kokee musiikin edistävän hy-

vinvointiamme, lievittävän jännitystä ja kipuja sekä parantavan vastustuskykyä. Se myös näyttää vaikuttavan käyttäytymiseemme, keskittymiskykyymme ja luovuuteemme. Yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan musiikin kuuntelu voi jopa merkittävästi lievittää kipupotilaan kroonista kipua. (Vartiovaara 2006.)

4.3.2 Akustiikka

Työympäristöissä akustiikkaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska sillä on suuri vaikutus työntekijöiden henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Hyvä akustiikka parantaa suorituskykyä ja työtehoa, helpottaa keskittymistä ja kommunikointia sekä lieventää stressiä ja lisää viihtyvyyttä työpaikalla. Eli ympäristössä, jossa äänimaailma on miellyttävä, viihdytään ja tuottavuus on varmasti parempaa. Varsinkin ajattelua vaativa työ hyötyy hyvästä ääniympäristöstä. (Soften; Ecophon.)

Häiritseviä ääniä, kuten puhetta, voidaan tutkimusten mukaan vaimentaa peiteäänillä. Edellytyksenä toimivalle peiteäänelle on se, ettei se sisällä laulettua musiikkia. Tasaiset äänet kuten ilmanvaihto, instrumentaalinen musiikki ja puronsolina osoittautuivat tutkimuksessa toimiviksi peiteääniksi. Rakennukselle tai ympäristölle ominaiset äänet koettiin myös hyväksi peiteääniksi, koska niitä ei koeta ylimääräisinä, keinotekoisina ääninä. (Haapakangas, Hongisto & Kankkunen.)

Kuva 12. Martelan Acu-työpistekaiutin on yksi tapa parantaa työpisteen akustiikka.

4.4 Tuoksut ja maut

Tuoksut herättävät meissä voimakkaita tunteita ja palauttavat kaukasiakin muistoja mieleemme. Haistaessamme jotain tuoksua ensi kertaa reaktio siihen viriää juuri siitä tunnetilasta, joka ihmisellä sattuu silloin olemaan. Vastaleikatun heinän tuoksu voi herättää muistoja lapsuuden kesistä, katkaravun tuoksu voi taas palauttaa mieleen kohtalokkaan ravintola-annoksen etelänmatkalla. (Riikonen & Heikkinen 2010.)

Aromaterapia on käyttänyt tuoksujen parantavia vaikutuksia hyväkseen jo pitkään. Muun muassa laventelia käytetään rauhoittamaan, inkivääriä masennukseen ja jasmiinin tuoksua lisäämään itseluottamusta. Tuoksut voivat vaikuttaa myös ihmisten käyttäytymiseen eri tiloissa. Niiden väitetään vaikuttavan positiivisesti sosiaaliseen kanssakäymiseen ihmisten välillä, sillä ihmiset ovat avoimempia tilassa, jossa käytetään tuoksua. (Karvonen; Scentia.)

Tuoksumarkkinointi on tehokas keino yrityksille erottautua tuhansien mainosviestien joukosta. Tutkimukset osoittavat, että ihmiset viihtyvät pidempään miellyttävän tuoksuissa tiloissa.

Myös asiakastyytyväisyys ja keskiostosten määrän väitetään kasvavan tiloissa, joihin tuoksu on lisätty. Tuoksukoneiden avulla huoneilmaan saadaan levitettyä haluttua tuoksua. Tarkoitus on, etteivät tilan käyttäjät ns. haista tuoksua, vaan sen vaikutus on alitajuinen. Vain henkilö, joka on tuoksun tilaan valinnut, tunnistaa tuoksun. (Ideair)

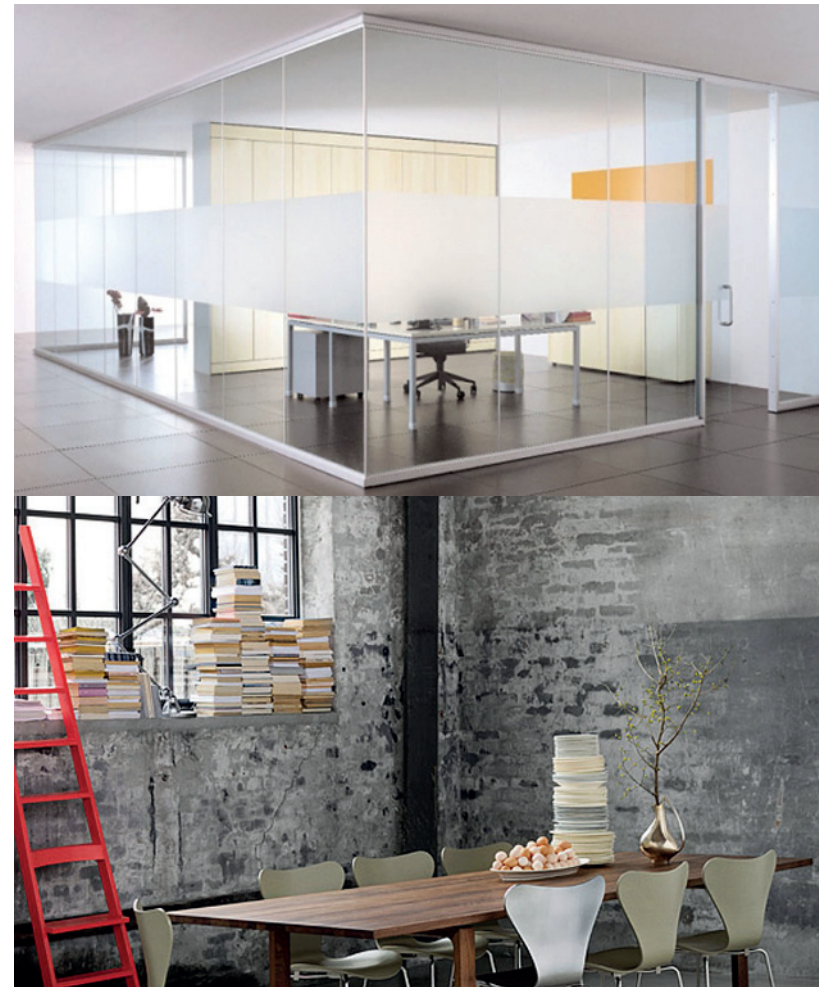
Maistamistamme mauista yli 80 % on hajuaistin ansiota (Brand-sence). Tämän jokainen meistä on varmasti huomannut nuhasa ollessaan, kun nenä on aivan tukossa, mikään ruoka ei oikein maistu miltään. Makujen tuominen tilaan onkin todella haastavaa, mutta muiden aistien avulla sekään ei ole täysin mahdotonta. Tilassa, jossa leijailee vastapaistetun pullan tuoksu ja jonka seinät on maalattu kanelin sävyiseksi, voi lämpimän korvapuustin maun melkein tuntea suussaan.

4.5 Materiaalit ja muodot

Tilassa käytetyt materiaalit antavat tilalle oman leimansa. Materiaalien kautta tuleva tunnelma johtuu muun muassa niiden väristä, pinnan struktuuri- ja tekstuuriominaisuuksista, painosta sekä siitä, miten valo niissä käyttäytyy. Huoneen, jonka seinät ovat lasia, tunnelma on kevyempi ja avarampi kuin huoneen, jossa on vankat betoniset seinät. (Tukiainen 2010, 87.)

Stenros ja Aura painottavat kirjassaan Arkkitehtuurin muoto ja sisältö, että materiaalien käytössä tärkeää on rehellisyys. Materiaalivalintojen tulisi seurata rakenteellisia valintoja sekä ilmaista myös tekotapaa. Oikea kivilattia koetaan usein paljon arvokkaampana kuin muovimatto, se tuntuu ja kuulostaakin aivan erilaiselta. Materiaalien jäljittelyä esim. tekoturkista voidaan joissain tapauksissa pitää huonona makuna (Kettunen 2001, 19). Joskus tosin jäljitelmäateriaali on tilan toiminnan, kestävyuden, huollettavuuden tai hintansa kannalta järkevämpi ratkaisu.

Myös tuntoaisti on otettava huomioon materiaaleja valittaessa, sillä aistimme niitä myös kosketellen. Pehmeä nukkamatto

Kuvat 13 ja 14.

tuntuu lämpimältä ja ystävälliseltä paljaan jalan alla, kun taas kopisevat korot kovalla kivilattialla saattavat luoda kylmää tunnelmaa. Kosketuksen avulla voidaan myös muuttaa ja ohjailla materiaaleja. Muun muassa Philips on kehittänyt lasiseinän, joka vaihtuu läpinäkyvästä läpinäkymättömäksi kosketuksesta. PrivacyGlass on kehitetty sairaalaympäristöihin lisäämään yksityisyyden tunnetta potilaille ja henkilökunnalle. (Philips.)

Myös muotojen avulla voidaan luoda haluttua tunnelmaa. Muodoista pallo on pehmeä ja ystävällinen, teräväkulmainen kuutio taas kova ja aggressiivinen. Muotojen kokemiseen vaikuttavat niiden ominaisuudet kuten koko, tekstuuri ja väri. Tummat ja suljetut muodot koetaan painavampina kuin avoimet ja vaaleansävyiset muodot. Muotojen hahmottamiseen vaikuttavat hahmolait, kuten sulkeutuneisuuden, läheisyyden ja samanlaisuuden laki. (Kettunen 2001, 22–29; kuva 15.)

Tilan materiaalit yhdessä pintojen aukotuksen kanssa vaikuttavat tilan avoimuuden asteeseen. Läpinäkyvät tai – kuultavat materiaalit tekevät tilasta avoimemman, tiiviit ja raskaat materiaalit pienentävät tilaa (kuvat 13 ja 14 s.23). Seinäpinta on yhtenäinen ja rauhallinen, jos ehjää pintaa on enemmän kuin aukkoja. Aukkojen hallitessa pinnasta tulee verkkomainen. (Stenroos & Aura 1984, 71.)

Kuva 15. Kumpi muoto on ystävällisempi?

4.5.1 Kuvat

Kuvien katseleminen koskettaa meitä ja vie meitä muistojen, tunnelmien ja mielikuvien maailmaan. Kuva voi vihjata ja houkutella katsojaa laittamaan mielikuvituksen liikkeelle. Tilassa olevien kuvien, esimerkiksi valokuvien ja taulujen, kautta katsojan mieli saadaan virittymään ja johdateltua haluttuun tunnelmaan. Kuva paratiisisaaresta turkoosine merineen ja valkoisine hiekkarantoinen voi saada mielen vaeltamaan kuvan maisemaan ja kuvittelemaan itsensä rentoutumaan rannalle riippukeinuun. (Kotkavirta 2009, 42–52; kuva 16.)

Tilaan voidaan tuoda kuvia monella tavalla. Taulut, maalaukset, julisteet ja valokuvat ovat perinteisiä keinoja, mutta nykyään kuvia saadaan painettua lähes minne vain. Mielikuvansa voi tulostaa koko seinän kokoiselle pinnalle, koristetyynyihin tai vaikka pöydänpintaan. Kuvien avulla voidaan korostaa, vihjata, houkutella ja viihdyttää. Tehokas keino vangita katse on käyttää liikkuvaa kuvaa. Seinälle heijastettu video paratiisirannasta, jossa palmut huojuvat ja meri kohisee, saa katsojan tuntemaan melkein jo olevansa siellä itse.

Kuva 16. dSignin suunnittelemassa Finnmatkojen lomamyymälässä loma-tunnelmaan voi virittäytyä mm. rantamaisemavideon kautta.

4.5.2 Luonto

Luontoympäristöjen elvyttävää ja rentouttavaa vaikutusta on tutkittu paljon. Tutkimusten mukaan stressaavan tilanteen jälkeen luontomaiseman katselu tai siellä oleskelu rentouttaa, lisää myönteisiä ajatuksia ja parantaa keskittymiskykyä verrattuna kaupunkiympäristöön. Luontomaisemien katselu tutkitusti lisää myös ystävällisyyden ja ilon tunteita. Rentouttavalla luontoympäristöllä on myös fysiologisia vaikutuksia, muun muassa potilashuoneen ikkunasta näkyvä puistomaisema nopeutti kyseisen huoneen potilaiden toipumista. (Korpela 1998, 15 - 18)

Luonnon rentouttavia vaikutuksia voidaan hyödyntää myös sisätiloissa. Jos ikkunoista ei ole mahdollisuutta nauttia vihreistä maisemista, voidaan luonto tuoda sisälle muilla keinoin. Kasviseinien avulla saadaan tilaan näyttävä ja ”oikea” luontoelementti (kuva 17). Keinoina ovat myös viherkasvit, kukat ja luonnonmateriaalit kalusteissa sekä tekstiileissä. Nykypäivänä voidaan jokaisen lempimaisemasta tulostaa vaikka koko seinän kokoinen kuva.

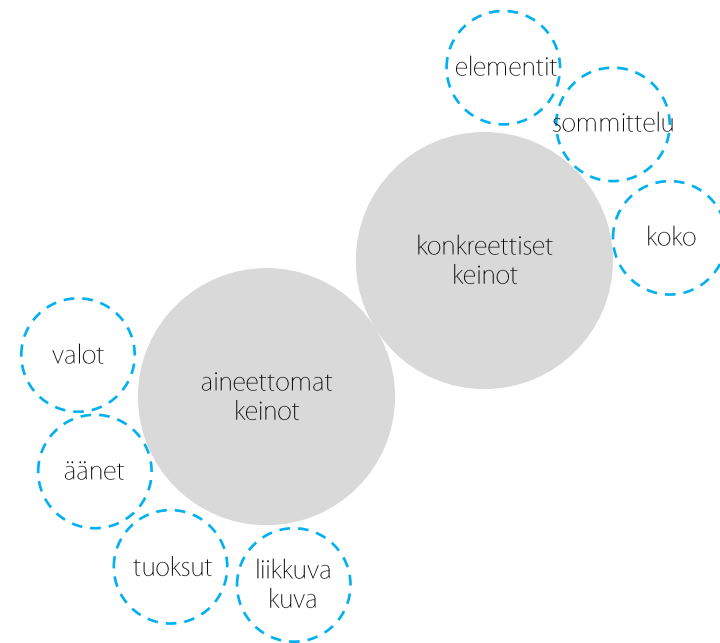

Kuva 17. Viherseinä

5 | Muuttuva tila

Nykyteknologia mahdollistaa tilan ja sen tunnelman muuttamisen esim. valojen, äänien tai liikkuvan kuvan avulla. Kirkas valaistus voidaan vaihtaa hämärään tunnelmavalaisuuteen napinpainalluksella ja hiljainen tila saadaan täytettyä iloisella musiikilla yhtä vaivattomasti. Nämä aineettomat keinot ovat nopeita ja melko helppoja, mutta kuinka tila saadaan muuttumaan konkreettisesti.

Jaoin keinot tilan konkreettiselle muuttumiselle kolmeen tekijään: *tilan elementit, sommittelu ja tilan koko* (kuva 18). Tilan elementeillä tarkoitan pintoja, kalusteita, esineitä ja tekstiilejä. Elementteihin ja niiden luomaan tunnelmaan vaikuttavat niiden eri ominaisuudet muun muassa materiaalit, muodot ja värit. Sommittelu tarkoittaa tilan elementtien sijoittelua sekä ryhmittelyä ja koko tilan fyysistä kokoa. Jotta tila saataisiin muuttumaan nopeasti näillä keinoilla, tarvitaan siihen esimerkiksi modulaarisia ja säädettäviä kalusteita, käännettäviä ja helposti vaihdettavia tekstiilejä.

Kuva 18. Tilan muunneltavuuden keinot

5.1 Tunnelma tilassa

Tietyt elementit ja niiden yhdistelmät mielletään tiettyyn tunnelmaan. Kiiltävät tasaiset pinnat ja minimalistiset kalusteet luovat modernia tunnelmaa. Valkeat puupinnat, siniraitaiset tekstiilit, lasipulloon rakennettu purjelaiva ja luonnonkivet saavat aikaan merihenkisen tunnelman. Tila, jossa on yhdistelty paljon erilaisia kirkkaita värejä, mielletään leikkisäksi ja ehkä hieman lapselliseksi. Nämä ”kirjoittamattomat säännöt” sanelevat ohjeita tilojen tunnelman luomiselle (kuvat 19-21, s.29).

Kuten olen jo aiemmin todennut, jokaisen ihmisen persoonallisuus ja aikaisemmat kokemukset vaikuttavat hänen kokemuksiinsa. Niin on myös tilan tunnelman kanssa. Vuokra-asunnon kellastuneet kukkatapetit saattoivat jättää ihmiseen voimakaan muiston, jolloin kukkatapetin nähtyään ajatukset oitis palaavat tunkkaiseen vuokra-asuntoon. Toiselle kukkatapetti voi taas tuoda mieleen lapsuudenkesät mummolassa ja kaikki mukavat muistot niihin liittyen.

Tilan tunnelma saadaan muuttumaan radikaalisti, jos käytämme jotain elementtiä sille epätavanomaisessa paikassa. Moni

meistä ei ole varmasti tottunut näkemään keinutuolia veroviraston aulassa tai pomppulinnaa työpaikan taukokuoneessa. Yllättävyyden kautta voidaan tilan käyttäjissä saada aikaan positiivisia tuntemuksia, helposti voidaan myös saada aikaan paheksuntaa. Jo pelkkä materiaalivalinta voi vaikuttaa yllättävästi. Pörröinen kokolattiamatto kylpyhuoneessa aiheuttaa varmasti hämmennystä - ainakin meidän suomalaisten keskuudessa.

Kuvat 19- 21.

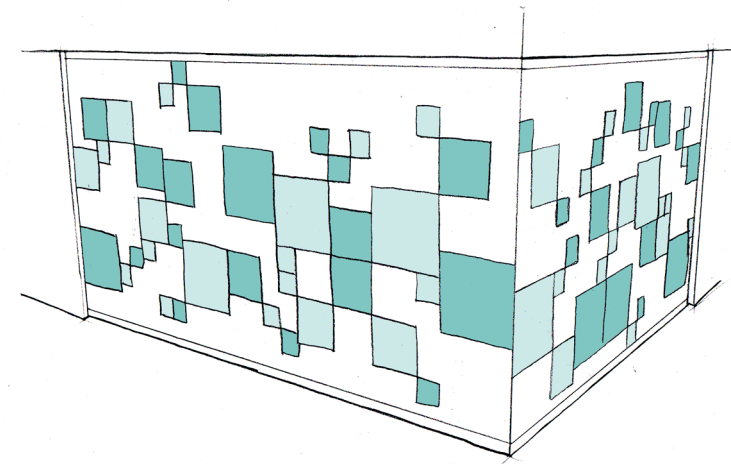
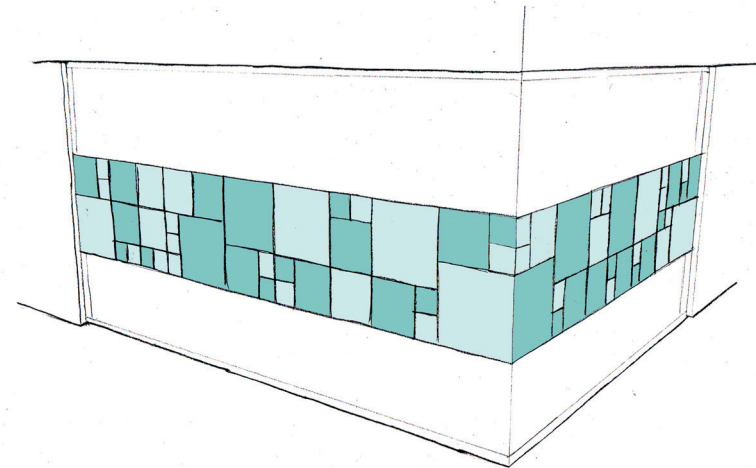
5.2 Tilan elementit

Tilan elementtien, pinnat, kalusteet, esineet ja tekstiilit, ominaisuudet vaikuttavat tilaan ja sen tunnelman luomiseen. Ominaisuuksia ovat muun muassa tyyli, väri sekä materiaali. Elementtejä lisäämällä, vähentämällä, poistamalla tai vaihtamalla saadaan aikaan muutoksia.

5.2.1 Pinnat

Ihminen kokee tilan luontevimpana, kun se vaalenee ylöspäin (Rihlana 1999, 52). Vaalealla kattopinnalla saadaan luotua tunne avarasta tilasta, kun taas tumma katto voi tuntua painostavalta. Monissa ravintoloissa ja yökerhoissa tummalla katolla saadaan aikaan intiimimpi tunnelma, koska kattopinta näyttää olevan matalammalla. Alaslasketulla katolla voidaan korostaa tai rajata haluttua aluetta. Joskus pelkkä valaisin riittää rajamaan ja tuomaan intiimimpää tunnelmaa esim. istuinryhmälle.

Tumma lattia luo turvallisuuden tuntua (Rihlana 1999, 66). Jännitystä ja mielenkiintoa tilaan saisikin helposti läpinäkyvällä

Kuva 22. Lasiseinän teippauksilla voi muuttaa tilan ilmettä.

lattialla, jonka alla olisi vaikka vettä. Lattiapinta aistitaan sen päällä kävellessä, joten sen muutos tuntuu jalkapohjissa. Betonilattia tuntuu kovalta ja ehkä jopa kylmältä. Pehmeään nukkamattoon tai lämpimään hiekkaan on ihana upottaa paljaat varpaat. Lattiapinnalla voi alaslasketun katon tavoin rajata ja koota tilaa.

Seinäpinta on usein näkyvin pinta tilassa, sillä se on suoraan ihmisen katselualueella. Siksi sen muutokset huomataankin nopeasti. Seinäpinnan materiaali ja aukotus vaikuttavat paljon tilan avoimuus asteeseen. Avoin lasiseinäinen tila saadaan

yksityisemmäksi vetämällä paksut verhot lasiseinien eteen tai käyttämällä seinässä suojaantavaa teippausta (kuva 22, s.30).

Pintojen tunnelmaa ja tuntua on helppo muuttaa erilaisten käännettävien ja säädettävien ratkaisujen kautta. Käännettävän seinämoduulin avulla voidaan seinään tehdä kuvioita tai vaihtaa vaikka koko seinän väri (kuvat 23 ja 24). Myös kaksipuolisilla verhoilla tai matoilla saadaan muutos nopeasti aikaan. Hyvä esimerkki on liitutaulumaalilla maalattu seinä, jonka voi täyttää piirroksilla ja halutessaan pyyhkiä tyhjäksi.

Kuvat 23 ja 24.

5.2.2 Kalusteet ja esineet

Kalusteilla on helppo luoda haluttua tunnelmaa tilaan ja oikeanlaisten esineiden avulla tunnelma on helppo viimeistellä. Kalusteiden ja esineiden tyyli on voimakas vaikuttaja, barokki-kalusteilla saadaan aikaan aivan erilainen tunnelma kuin funkkisajan kalusteilla (kuva 25). Koska kalusteet ja esineet ovat usein kosketeltavissa, niiden materiaalit ovat myös suuressa osassa. Aidon kristallimaljakon tuntu on aivan erilainen kuin muovista valmistetussa maljakossa.

Yleensä kalusteet ja esineet ovat helposti vaihdettavissa kokonsa ja painonsa ansiosta. Modulaarisilla ja säädettävillä kalusteilla muuntuminen on vieläkin nopeampaa ja helpompaa. Ne mahdollistavat tilan vaivattoman säätämisen aina tarpeen vaatiessa kaikille käyttäjille ja käyttötilanteille sopivaksi. Varsinkin työympäristön kalusteiden tulee joustaa, niiden täytyy olla monikäyttöisiä ja sopeutua erilaisiin työskentelytilanteisiin. Kokoukset voivat vaatia kalusteita suurellekin porukalle, kun taas pikaiseen kahden henkilön palaveriin voidaan tarvita vain pari mukavaa jakkaraa.

Työympäristöä ja varsinkin omaa henkilökohtaista työpistettä voidaan piristää tuomalla sinne henkilökohtaisia esineitä. Esineet, joilla on tunneside käyttäjänsä, esim. valokuvat, lasten

Kuva 25. Kolme tuolia, kolme eri tunnelmaa

piirroksiset tai matkamuistot, tekevät työympäristöstä persoonallisemman.

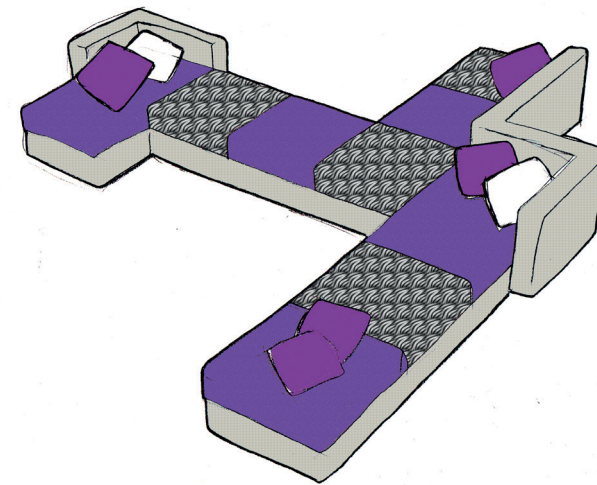
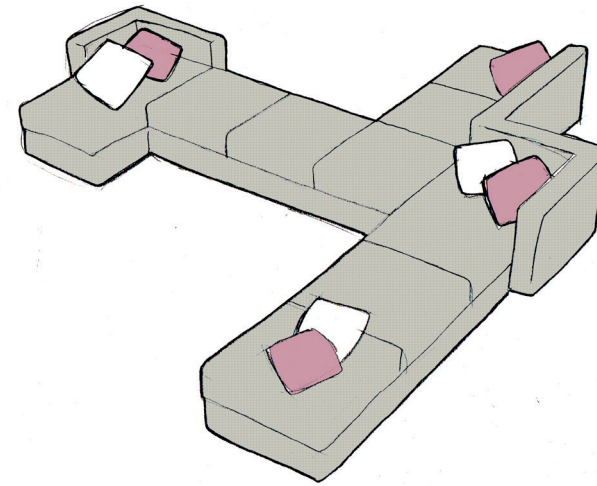
5.2.3 Tekstiilit

Tekstiilit ovat tärkeä tunnelman luoja tilassa. Ne pehmentävät tilaa ja luovat siitä kodikkaamman tuntuisen. Tila ilman minikäänlaisia pehmeitä tekstiilejä saattaa tuntua hyvinkin kolkolta. Tekstiilien akustiset ja lämpöeristävät ominaisuudet vaikuttavat tilaan. Esimerkiksi verhojen ja mattojen avulla saadaan huoneen jälkikaiunta-aikaa lyhennettyä.

Tilan tunnelman muuttaminen vaivattomasti ja nopeasti onnistuu tekstiilien avulla. Tilan värimaailmaan saadaan vaihtelua ja piristystä esimerkiksi vain vaihtamalla sohvatyynyjen väriä. Työtiloissa nopea muutos ilmeessä saadaan aikaan, kun verhot tilassa ovat kaksipuoleiset. Ympäri vievä verhokisko mahdollistaa valitsemaan mieleisen värin ja puolen verhosta. Myös sohvatyynyt voivat olla kaksipuoleiset, jolloin niiden väri ja materiaali muuttuvat tyynyä käännettäessä (kuva 26).

5.2.4 Osallistuminen

Tilan, jonka käyttäjällä on mahdollisuus osallistua itse sen säätämiseen tai muunteluun, tunnelma on aivan omanlainen. Osal-

Kuva 26.

listamalla tilan tunnelman luomiseen tilasta tulee käyttäjälle ehkä hieman henkilökohtaisempi. Esimerkiksi koululuokassa oppilaat voisivat päivittäin koristella luokan liitutaulumaalilla maalatun peräseinän omilla piirroksillaan ja kirjoituksillaan. Työpaikan brainstorm-tilan värimaailmaan voisi kukin työryhmä vaikuttaa kääntämällä seinämoduuliin ja sohvan koristetyynyihin mieleisen värin.

Vaikuttaminen tilaan, jossa itse esim. päivittäin työskentelee, tekee ympäristöstä mielekkäämmän ja varmasti viihtyisämmän. Kansainvälinen Great Place to Work- instituutti mainitseekin, että työntekijöiden suhde työhönsä ja työpaikkaansa on yksi suuri tekijä, joka vaikuttaa viihtyvyyteen työpaikalla. Myymäläympäristöissä samanlaista tarvetta on havaittavissa. Nykyaikana kuluttaja haluaa yhä useammin toimia päätätenä oman shoppailuelämyksensä luonnissa, osallistua, luoda ja toteuttaa itseään. (Greatplacetowork; Markkanen 2008, 18.)

5.3 Sommittelu

Kalusteiden sommittelulla voidaan ohjailla tilan käyttäjiä. Kulureitit muodostuvat kalusteiden sijoittelun mukaan ja intiimejä tiloja saadaan aikaan muodostamalla looseja sermeillä. Kalusteiden ryhmittelyllä voidaan tukea työskentelyä ja sosiaalista kanssakäymistä tilankäyttäjien välillä. Sijoittamalla tuolit ryhmiin ohjataan ihmiset yhteen, kun taas jos tuolit sijoitetaan

Kuva 27 ja 28. Kalusteiden ryhmittelyä

erilleen toisistaan, sosiaalinen kanssakäynti vaikeutuu. Kun tuolit järjestetään pyöreän pöydän ympärille, jokainen istuja kokee olevansa samanarvoinen. Peräkkäisiksi riveiksi järjestetyissä tuoleissa edessä olevan puhujan arvo ja tärkeys korostuu. (kuvat 27 ja 28)

Tilan elementtien välinen rytmi ja tasapaino vaikuttavat tilan tunnelmaan. Jos rytmi ja jännite puuttuvat, tilan vaikutelma voi olla eloton ja yksitoikkoinen, jos taas sommitelmasta puuttuu järjestystä ja tasapainoa, ilme on sekava ja rauhaton. Esimerkiksi tila, joka koostuu pelkästään tasaisista ja yksivärisistä pinnoista, saadaan lisää jännitettä ja mielenkiintoa lisäämällä sinne kuviollisia tekstiilejä. Tehokeinona tilassa voidaan käyttää tyhjän ja ”täyden” tilan suhdetta. (Stenroos & Aura 1984, 155.)

Miellyttävä kokonaisuus saadaan aikaan hyödyntämällä muun muassa toistoa ja symmetriaa. Joissain tapauksissa symmetriaa parempi vaihtoehto on visuaalinen tasapaino, jossa symmetria rikotaan mielenkiinnon lisäämiseksi (kuva 29). Jotta yksitoikkoisuutta toistossa vältettäisiin, vaatii se rinnalleen vaihtelua. Pitkä käytävä voi olla tylsä, jos kaikki seinät ja ovet sen varrella ovat samannäköisiä. (Stenroos & Aura 1984, 155–158.)

Kuva 29. Visuaalinen tasapaino

5.4 Tilan koko

Tilan kokoa saadaan muutettua eri elementtien esim. sermien, siirrettävien seinien ja verhojen avulla. Suuri tila voidaan jakaa liikuteltavilla seinillä useaan pienempään tilaan, jotka taas tarpeen tullen voidaan yhdistää takaisin yhdeksi suureksi tilaksi. Tilan koon tuntuun vaikuttavat jakavien elementtien materiaali ja akustiikka. Esimerkiksi suuri neuvottelutila voidaan jakaa pienemmäksi puisilla taiteovilla. Tällöin pienemmät tilat tuntuvat intiimimmiltä kuin jos jakaminen tapahtuisi lasiseinillä tai verhoilla.

Avoimuusaste tilassa vaikuttaa tilan koon kokemiseen. Jo yksittäinenkin avoin tai läpinäkyvä seinäpinta saa tilan tuntumaan avarammalta ja isommalta. Seinien rajapintoihin sijoitelluilla aukoilla tilaa saadaan avarrettua enemmän kuin aukolla, joka on keskellä seinää. Täysin aukoton tila vaikuttaa varmasti pienemmältä kuin se todellisuudessa on. Tilan avoimuusastetta voidaan muuttaa esim. peittämällä läpinäkyvä seinä pinta verhoilla.

Tilan mittasuhteiden muutokset vaikuttavat tunnelmaan huomattavasti. Yleensä tilan mittasuhteiden odotetaan vastaavan niitä odotuksia, joita ihmiset tietäytyypiseen toimintaan ja sitä tukevaan tilaan, rakennukseen tai ympäristöön liittävät. Leikkimökki on mittasuhteiltaan pieni, asuinhuone taas normaali, kauppakeskukset ja sairaalat suuria ja lentokenttien kohdalla voidaan puhua jo ylisuuresta mittakaavasta. Ylisuuressa ympäristössä kuten kaupungin kadulla korkeiden pilvenpiirtäjien keskellä ihminen voi tuntea itsensä yksinäiseksi. Pienempi mittakaava taas voi luoda turvallisuuden tunnetta.

5.5 Muuntelemisen tarpeet

Miksi tilan tulisi sitten muuttua? Yksi tärkeimmistä syistä on käytettävyys, joka lisääntyy säädettävyyden avulla. Erilaiset käyttäjät ja käyttötilanteet vaativat eri asioita tiloilta. Esimerkiksi oppimisympäristöissä jokainen oppilas on erilainen ja oppii ja kehittyy erilailla. Tällöin kalusteilta vaaditaan säädettävyyttä ja tilojen tulisi joustaa antaen mahdollisuuden sekä virikkeelliseen että rauhalliseen työskentely-ympäristöön. Ravintoloissa kalusteiden ja tilojen tulisi olla myös helposti muunnettavissa ruokailemaan tulevan ryhmän koon mukaan. Tunnelma tukee tilassa tapahtuvaa toimintaa, joten sen säätäminen on yhtä tärkeää.

Taloudelliset syyt antavat myös tarpeen muunneltavuudelle. Kun yksi tila on muunnettavissa moniin erilaisiin käyttötarkoituksiin, saadaan se tehokkaaseen käyttöön. Näin säästytään tyhjän panttina seisovilta tiloilta. Esimerkiksi toimistotiloissa työskentelytilat voisivat tarpeen mukaan olla muutettavissa ryhmä- tai yksilötyöskentelyyn. Muunneltava ympäristö on siis myös ekologinen. Mielenkiintoinen kysymys on myös, kuinka esimerkiksi oppilaitoksissa saataisiin kaikki tilat mahdollisim-

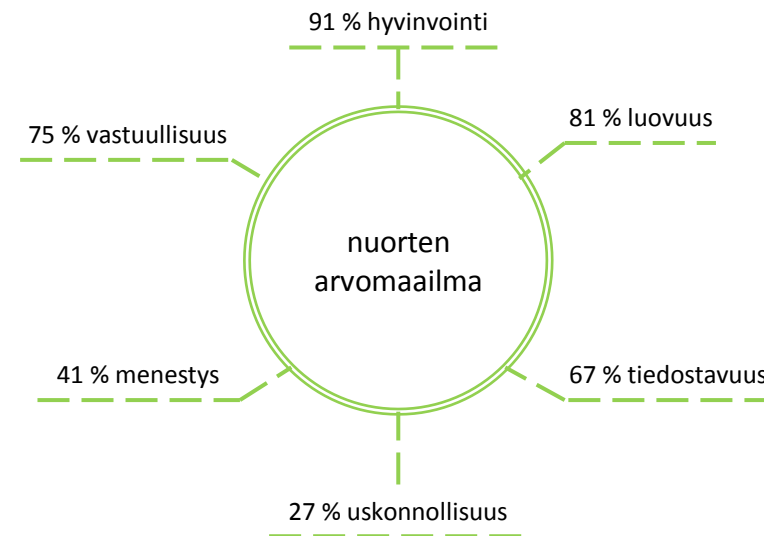
man tehokkaaseen käyttöön. Kuinka suuria ruokaloita ja käytävätiloja voisi hyödyntää tehokkaammin?

6 | Tulevaisuuden työympäristö

15/30 Researchin tekemä Kansallinen nuorisotutkimus 2010 ilmestyi viime maaliskuussa. Kyselyihin vastanneiden 15–30-vuotiaiden nuorten, eli tulevaisuuden työntekijöiden, tulevaisuuteen liittämät tunteet olivat melko negatiivisia. Epävarmuus ja pelko työelämää ja sen tehokkuusvaatimuksia kohtaan näkyi tuloksista selkeästi. Nuoret myös pitivät omaa hyvinvointia, tiedostavuutta ja vastuullisuutta tärkeämpänä kuin menestymistä kovia ja kylmiä arvoja korostavassa maailmassa.

Jari Jokinen kirjoittaa myös nykyajan nuorten arvomaailman ja asenteiden muuttumisesta työelämää kohtaan artikkelissaan Valtiotieteilijässä. Muun muassa työn sisältö, työkaverit, esi- miestyö ja viihtyvyys työpaikalla ovat korkeaa palkkaa tärkeämpiä tekijöitä. NCC Property Development Oy:n markkinointijohtaja Reijo Päärni painottaa, että tulevaisuudessa yritykset kilpailevat aivokapasiteetista ja silloin työympäristöt toimivat taistelutantereena. Viihtyisä ja monipuolinen työympäristö on yrityksille keino saada parasta työvoimaa. (Törmänen 2005.)

Suomen Great Place to Work- instituutin toimitusjohtajan Asta Rossin mielestä yrityksen toimitiloilla ja sen laadulla on selkeä

Kuva 30. Nuorten arvomaailma

yhteys toisiinsa. Kun työympäristöön on panostettu, välitetään todennäköisesti myös muista asioista, jotka liittyvät työoloihin. Rossin mukaan yrityksen toimitilojen kautta on mahdollista konkretisoida yrityksen identiteetti ja sen tapa toimia. Työympäristöön panostaminen on myös työntekijöille selkeä viesti siitä, että heitä arvostetaan. (Tukiainen 2010, 12–13.)

Tekniikan kehittyminen mahdollistaa sen, että työtä voidaan tehdä missä vain ja milloin vain. Työnteko ei ole enää sidoksissa työpaikalle, vaan työskennellä voi kotona tai vaikka junassa. KTI Kiinteistötieto Oy:n tuotepäällikkö Riitta Lahtinen painottaa, että tilatehokkuuteen tullaan tulevaisuudessa panostamaan entistä enemmän (kuva 31). Työtilojen tarpeet muuttuvat, muun muassa etätöiden yleistyessä jaettujen työpisteiden osuus kasvaa. Myös ryhmätyöskentelytilojen ja neuvotteluhuoneiden tarve kasvaa. (Törmänen 2005.)

Näyttäisi siis siltä, että tulevaisuudessa työympäristöjen viihtyvyydellä ja toimivuudella on merkitystä työpaikkaa valittaessa ja mitattaessa sen laatua. Tämä puolestaan tarkoittaa sitä, että tilasuunnittelulle ja varsinkin ambient designille on töitä. Vietämme työpaikoilla useita tunteja melkein päivittäin, joten ei ole yhdentekevää, millainen työympäristömme on.

Kuva 31. OFFECCT:in Cloud on mukana kuljetettava tila neuvotteluun, lepäämiseen sekä keskittymiseen. Voisiko tämä olla ratkaisu toimistojen tilatehokkuuden parantamiseen?

6.1 Hyvä työpaikka

Great Place to Work- instituutin mukaan hyvän työpaikan laatua voidaan mitata kolmella organisaatiossa vaikuttavan vuorovai-
kutussuhteen avulla. Näitä ovat työntekijöiden suhde johtoon,
työhönsä ja työpaikkaansa sekä työntekijöiden keskinäiset suh-
teet. Hyvä työpaikka, jossa nämä asiat toimivat, hyötyy mui-
ta paremmasta laadustaan myös taloudellisesti. Henkilöstön
pienemmän vaihtuvuuden, pätevämpien työnhakijoiden, vä-
häisempien sairauspoissaolojen, korkean asiakasuskollisuuden
ja – tyytyväisyyden lisäksi hyvä työpaikka tuottaa paremmin.
(Great place to work)

Hyvällä työpaikalla myös työtahti on sopiva. Ilmapiiri ei ole pai-
nostava ja kiireinen, vaan työpäivän aikana löytyy mahdollisuus
taukoihin. Tutkimusprofessori Kiti Muller toteaa, että suomalai-
sen yhteiskunnan ja työpaikkojen tärkein pääoma on ihmisten
päänupeissa. Aivomme tarvitsevat lepoa ja mahdollisuuden
palautumiseen, jotta työnteko taas sujuu.

Hyvät työtilat tukevat hyvän työpaikan rakennusaineita ja saa-
vat henkilökunnan viihtymään töissä. Hyvässä työtilassa ergo-

nomia on kohdallaan. Kalusteet ovat ergonomisesti suunniteltu
ja niitä on mahdollista säätää jokaiselle sopivaksi. Oikeanlaisel-
la valaistuksella helpotetaan työskentelyä ja piristetään työn-
tekijöitä. Hyvä akustiikka työtiloissa helpottaa keskustelua ja
keskittymistä työtehtäviin. Hyvät työtilat tukevat työntekoa
ja erilaisia työtehtävät vaativat erilaisia tiloja. Esimerkiksi työ-
ryhmän koon muuttuessa tilan ja kalusteiden tarve muuttuu.
Myös esimerkiksi aamupalaverit, aivoriihet ja viralliset asiakas-
tapaamiset saattavat vaatia erilaista tilaa ja tunnelmaa.

6.2 Elämyksellinen työympäristö

Voisiko tulevaisuuden työpaikka tarjota elämyksiä työntekijöille? Miltä tuntuisi lekotella kahvitauolla suuressa riippumattomassa? Voisiko työpaikan sisustus muuttua viikoittain, jotta jokaisena maanantaiaamuna työpaikalla odottaisi uusi ja piristävä yllätys. Suomessa pieni askel kohti erilaista työskentely-ympäristö on jo otettu.

Kongressipalveluja tarjoava Scandic-hotelliketjun inspiroiva kokoustila Thinktank tarjoaa vaihtoehdon tavallisten kokoustilojen joukkoon. Suunnittelussa moniaistisuus ja tilan joustavuus on otettu huomioon. Tilan kalusteet ovat muunneltavia ja helposti siirreltäviä. Valaistusta voi himmentää, seinille voi heijastaa erilaisia maisemakuvia ja valita kuunneltavaksi muun muassa linnunlaulua tai meren kohinaa. (Scandic; kuva 32.)

Joensuun tiedepuistossa sijaitseva netWork Oasis tarjoaa tiloja mm. palaverille, workshopeille ja seminaareille. Vaihtoehtoja löytyy rauhallisista työskentelytiloista verkostoitumista tukeviin työskentelysaleihin, keittiöistä perinteisiin saunatiloihin. Tiloja voi vuokrata tarpeen mukaan muutamiksi päiviksi,

Kuva 32. Think tank

viikoiksi tai kuukausiksi. Muuntuvat tilat ja teknologia antavat tilaa mielikuvitukselle ja mahdollisuuden elämyksille. (networkOasis; kuvat 33- 35.)

Mielestäni elämys työympäristöissä syntyy ensisijaisesti toimivuuden ja viihtyvyyden kautta. Elämykseen ei tarvita vaihtuvia värivaloja eikä seinille shokeeraavia videoinstallaatioita. Toimi-vaan ja viihtyisään työtilaan, jossa on ripaus yllätyksellisyyttä tai leikkisyyttä, haluaa tulla joka aamu uudelleen. Viihtyisä työympäristö on elämys.

Kuvat 33- 35. netWork Oasis

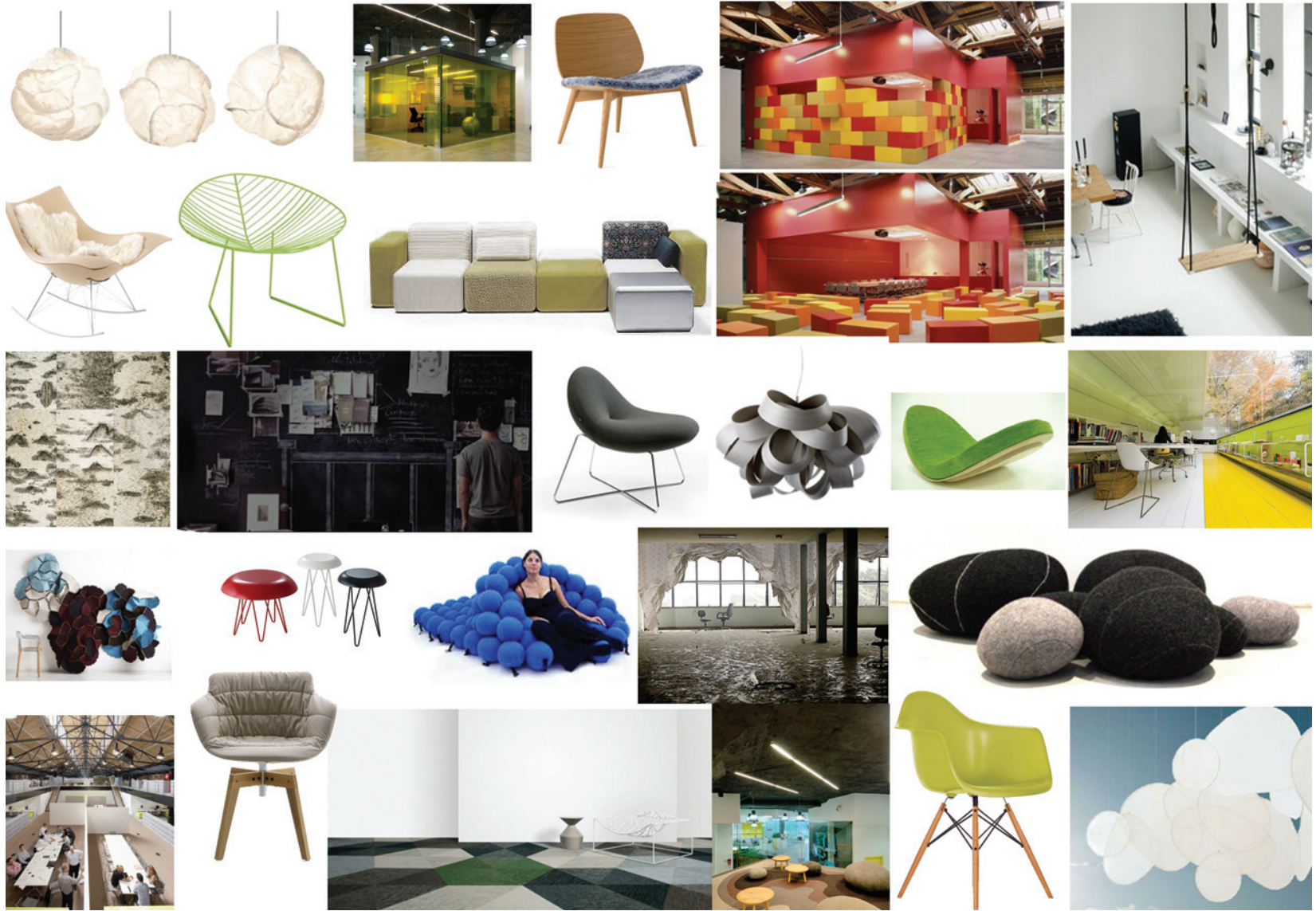
7 | HYVÄtyö-tilakonsepti

Valitsin toimintaympäristöksi työympäristöt ja lähdin suunnittelemaan konseptia moniaistillisesta ja muunneltavasta ryhmätyötilasta tulevaisuuden työympäristöihin. Pääkohderyhmäksi otin yritykset, joissa tehdään jonkinlaista tuotekehitystä. Lähtökohdana kuitenkin oli, että konsepti olisi sovellettavissa erilaisille yrityksille, työyhteisöille ja erilaisiin tiloihin. Sitä voisi soveltaa myös esimerkiksi erilaisiin oppimisympäristöihin. Konseptiin valitut kalusteet ja materiaalit ovat vain esimerkkejä, joiden avulla tilassa päästäisiin haluttuun tunnelmaan. Niiden tarkoitus on antaa ideoita sekä inspiraatiota ja niitä voi soveltaa mukautumaan erilaisiin tarpeisiin.

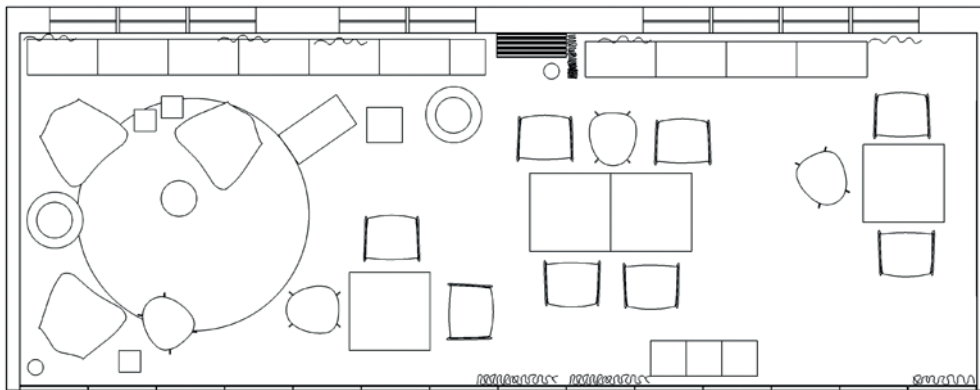
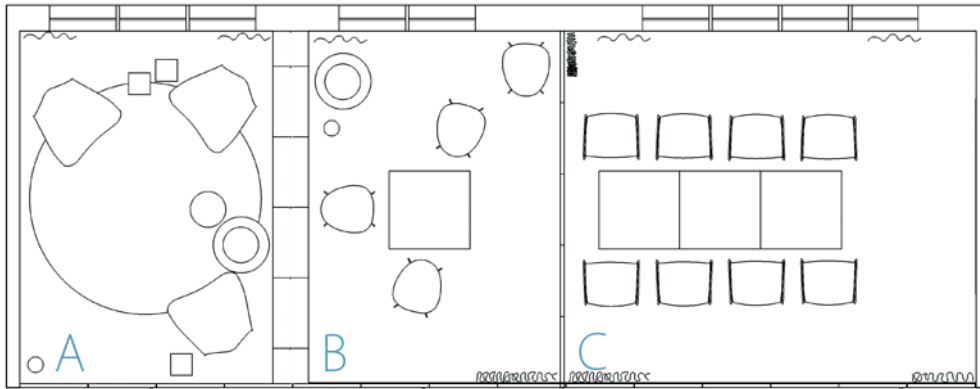
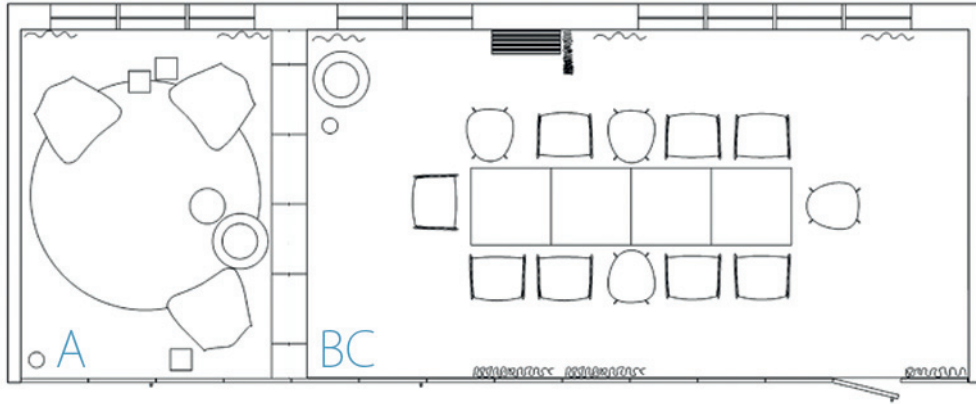
Suunnittelemani kuvitteellinen tila on kooltaan noin 77 m², joka on mahdollista jakaa kolmeksi pienemmäksi tilaksi. Valitsin suunniteltavaksi tilan, joka on mitoiltaan ja muodoltaan hyvin tavanomainen. Tällä pyrin siihen, että konsepti olisi mahdollisimman skaalautuva ja ennen kaikkea toteutettavissa. Lähtökohdaksi tilaa ja sen kokoa pohtiessani otin ajatuksen, että työskentelytilaa tulisi olla noin 15–20 hengelle. Jokaiseen kolmeen tilaan pyrin luomaan tunnelman, joka tukee siellä tapahtuvia toimintoja. Tilat ja tunnelmat ovat muunneltavissa

ja suunnittelen ne niin, että jokaisen tilan käyttäjän on helppo itse muuttaa tilaa tarpeidensa ja halujensa mukaan. Musiikin ja valaistuksen tulee olla helposti säädettävissä sekä kalusteiden kevyitä liikutella.

Lähdin kokoamaan aluksi inspiraatiotaulua tilasta, johon keräsin kuvia muodoista, materiaaleista sekä tunnelmasta, jollaisia haluaisin tuoda tilaan (kuva 36, s.45). Halusin, että jo tilan yleisilme viestisi erilaista, ehkä vähän rennompaa, suhtautumista työskentelyyn. Muun muassa kalusteet, materiaalit, jopa istuma-asennot sekä tilassa tapahtuva liike voivat tuoda rentoa ja inspiroivaa tunnelmaa. Haluan luoda tilan, jossa työnteko sujuu, niin ryhmässä kuin tarvittaessa yksinkin, ja tunnelma auttaa tilan käyttäjiä rentoutumaan ja nauttimaan työskentelystä.

Kuva 36. Inspiraatiotaulu

Kuvat 37- 39. Pohjakuvat tilasta

7.1 Ryhmätyötila

Miettiessäni erilaisia työskentelytapoja ja – menetelmiä, toiminnat, joita tilakonseptiini haluaisin sisällyttää, alkoivat hahmottua. Kokoukset ja palaverit ovat monen yrityksen arkipäivää, joten mahdollisuus perinteiseen kokoustamiseen täytyy tilasta löytyä. Myös valmiudet erilaisten työpajojen, koulutus-tilaisuuksien sekä nykypäivänä yleistyvien videoneuvottelujen järjestämiseen olisi hyvä olla. Erilaisissa tuotekehitysprosesseissa tarvitaan tietenkin ideoita ja inspiraatiota, joten tilat muun muassa aivoriihien sekä brainstorm-tilaisuuksiin täytyy myös olla. Ideoita ei voi pakottaa syntymään ja joskus voi olla tarpeen päästä rentoutumaan ja muhittellemaan ideoita pään sisällä. Eli jonkinlaiseen rentoutumiseen tilassa on myös tarvetta. Näiden pohdintojen pohjalta aloin hahmottelemaan muunneltavaa ryhmätyötilaa.

Lähdin siis suunnittelemaan tilaa, joka voidaan tarvittaessa jakaa kolmeksi pienemmäksi tilaksi (kuvat 37-39, s.46). Tila BC on iso neuvotteluhuone enimmillään 10 hengelle. Neuvotteluissa ja kokouksissa voidaan kokoontua yhden suuren pöydän äärelle. Tilan kalusteet muuntuvat helposti myös rennommaksi

ryhmätyötilaksi tai vaikka pieneksi koulutus-tilaisuudeksi. Tunnelma tässä tilassa on motivoiva, energinen ja selkeä. BC voidaan jakaa vielä kahdeksi pienemmäksi työskentelytilaksi B ja C. Tilasta C muodostuu pieni neuvottelutila enintään 8 hengelle. Tunnelma on selkeä ja keskittymistä auttava. Tilaan B syntyy pienryhmätyötila 2-4 hengelle. Intiimi tila on mainio vaikkapa aivoriihiin tai ideoiden jatkokehittelyvaiheeseen. Rauhallinen ja harmoninen tunnelma antaa tilaa uusille ajatuksille ja ideoille.

Tila A on suunniteltu vapaamuotoisempaan ja rennompaan työskentelyyn pienelle porukalle. Tilassa on helppo pitää pika-palavereita tai syventyä ideoimaan työparin kanssa. Pesämäinen tila tarjoaa myös paikan, jonne voi vetäytyä rentoutumaan kesken kiireisen työpäivän. Tunnelma tilassa on rento, inspiroiva ja se saa ajatukset lentämään. Tila A on tarkoitettu myös ideoiden jakamiseen. Oman ideanpoikasen voi jättää seinälle muiden nähtäväksi ja pohdittavaksi. Tilat A, B ja C voidaan kaikki yhdistää yhdeksi suureksi työskentelytilaksi. Näin saadaan rento ja mukava tila suuremmallekin porukalle. Suuressa tilassa voidaan järjestää isompia neuvotteluita tai koulutuksia.

Rento tunnelma sopii mainiosti myös pikkujouluihin ja muihin yrityksen juhliin. Tila on mahdollista avata vielä käytävän puolellekin. (kuva 40.)

Kuva 40. HYVÄtyö-tila

7.2 Ambient designin keinot

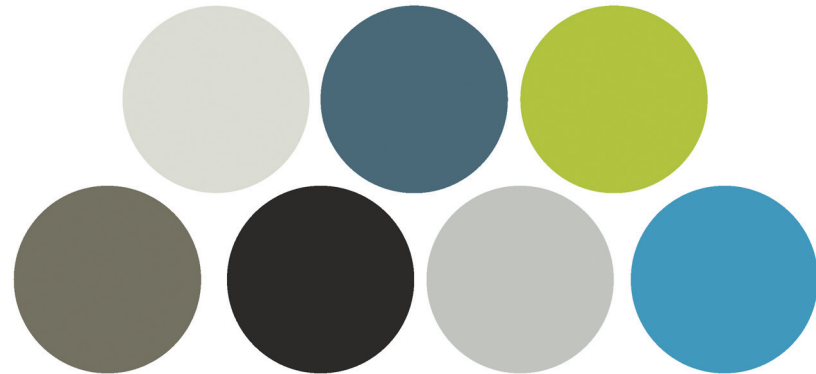
Seuraavaksi lähdin pohtimaan, kuinka saisin tuettua tilan toimintoja ja tunnelmia ambient designin keinojen avulla. Vaihtoehtoja etsiessäni lähdin liikkeelle värien, valojen, tuoksujen, äänien ja muotojen tutkituista vaikutuksista ihmisiin

7.2.1 Värit

Päädyin värimaailmaan, joka on pääosin vaalea ja rauhallinen (kuva 41). Neutraalit ja maanläheiset värit rentouttavat ja antavat tilaa ajatuksille. Seinien ja katon vaalea väritys on rauhallinen ja tilaa avartava, kun taas tumma lattia luo ryhdikkyyttä ja turvallisuuden tunnetta. Mietin lattiaan vaihtoehtoisesti myös useampia värejä ja muotoja, mutta päädyin lopulta yksivärisen rauhalliseen kokolattiamattoon. Päätin, että erikoiset ja värikkäät elementit löytyvät tässä tilassa jostain muualta ja lattia jätetään rauhalliseksi sekä tilaa kokoavaksi elementiksi.

Yksitoikkoisuuden välttämiseksi halusin lisätä tilaan myös aktiivisia, kylläisyysasteeltaan voimakkaita, värejä. Inspiroiduin

luonnosta ja sen rentouttavasta vaikutuksesta, joten lähdin etsimään tehostevärejä sieltä. Päädyin kolmeen väriyhdistelmään: turkoosi ja omenanvihreä, oranssi ja keltainen sekä sininen ja violetti. Lopulta valitsin turkoosin ja omenanvihreän yhdistelmän, joka mielestäni toi tilan värimaailmaan raikkaan tuulahduksen.

Kuva 41. Värikartta

7.2.2 Valaistus

Tilassa on paljon ikkunapintaa, jolla halusin maksimoida ihanteellisen luonnonvalon pääsyä sisälle työskentelytiloihin. Tilan yleisvaloina toimivat kattoon upotetut yksinkertaiset valaisimet. Säädettävät valaisimet sekä jokaisesta tilasta löytyvä oma valonohjausjärjestelmä antavat mahdollisuuden säätää tilan valaistusvoimakkuutta tarvittaessa. Peruskäytössä voimakkuudeksi riittää 250–300 luksia ja muun muassa videotyöltä katsottaviin esityksien ajaksi voimakkuus voidaan laskea 100–150 luksiin (Vierimaa, 10.2.2011). Värilämpötila on myös korkea (n. 4000 K), jolla yhdessä korkean valaistusvoimakkuuden kanssa on piristävä ja viihtyisyyttä luova vaikutus.

Huomaamattomien valaisimien lisäksi halusin tilaan näyttävämmät riippuvalaisimet rajaamaan tilaa pöytien yläpuolelta. Päädyin puuviilusta tehtyihin Agatha-valaisimiin niiden kauniin muotokielen takia. Viilu on saatu taipumaan kauniiksi, lahjana-rua muistuttavaksi rönsyileväksi röykkiöksi. Katossa olevat kiskot mahdollistavat sen, että valaisimia voidaan siirrellä pöytien mukaan. Tilasta löytyy vielä liikuteltavia Origo-kirkasvalolamppuja, joita voi tarpeen tullen ottaa käyttöön. Niiden avulla saadaan aamupalavereihin lisäpiristystä. (kuva 42.)

Kuva 42. Tilan valaisimet

7.2.3 Äänimaailma

Tila on suunniteltu akustoivaksi, jotta työskentely siellä olisi tarvittaessa rauhallista ja miellyttävää. Kommunikointi ja työtehtäviin keskittyminen hyvin akustoidussa tilassa on helpompaa kuin kaikuvassa ja meluisassa tilassa. Tilan alakatto on verhoiltu akustiikkalevyillä, myös kokolattiamatto, verhot ja muut tekstiilit vaimentavat ääniä. Täydessä hiljaisuudessa ei silti tarvitse työskennellä vaan tilaan voi valita mieleisen äänimaailman.

Äänentoisto tilassa toteutetaan kotimaisen Amphionin seinäkaiuttimilla. Jokiranta (20.12.2010) kertoi Amphionin uudesta suuntainteknologiasta, jonka avulla tila saadaan täytettyä tasaisesti puhtaalla äänellä, jolloin ns. katvekohtia kuuntelualueeseen ei synny. Jokaiseen tilaan tulee kaksi kaiutinta, jotka upotetaan seinään tai kattoon. Kaiuttimien myös pitävät äänen tasapainoisena kuuntelipa sitä hiljaisella tai kovalla voimakkuudella. Tämä mahdollistaa siis tasapainoisen taustamusiikin kuuntelemisen kaikissa kolmessa konseptin tilassa.

Tiloissa A ja C kaiuttimet upotetaan päätyseiniin ja tilassa B kattoon. Jokaiseen tilaan saa valittua mieleisensä äänimaailman kauko-ohjaimella toimivalla keskusyksiköllä. Valittavana on rauhallisia luonnonääniä, kuten puronsolinaa ja linnunlaulua sekä rentouttavaa instrumentaalista musiikkia. En halunnut rajata

tilan äänimaailman vaihtoehtoja vain tiettyihin ääniin, vaan jokainen käyttäjä voi myös tuoda tilaan omaa lempimusiikkiaan soitettavaksi esim. muistitikun kautta.

7.2.4 Tuoksut

Tuoksuja tilaan tuodaan tuoksukoneen avulla. Tuoksu levitetään raikkaaseen huoneilmaan tuulettimen kautta, jolloin se ei tuoksu liian voimakkaana, vaan tuoksun juuri ja juuri tunnistaa. Ideana on, ettei tuoksua ole tarkoitus tiedostaa kuin alitajuisesti. Levitettävät tuoksuseokset ovat synteettisesti valmistettuja, jolloin niiden ei pitäisi myöskään allergisoida tuoksuyliherkkiä ihmisiä. (Pasila, 13.12.2010)

Ideairin toimitusjohtaja Antti Pasila suositteli tilaan käytettäväksi kolmea eri tuoksusekoitusta, perustuoksua sekä aktivoivaa ja rentouttavaa tuoksua. Tilaan voi siis valita eri tuoksun käyttötarkoituksen mukaan. Tavallisessa käytössä tilaan voidaan valita miellyttävä perustuoksu. Aivoriihiin, joissa halutaan uusia ja innovatiivisia ideoita, sopii aktivoiva tuoksu, kun taas rentoutta vaativiin tilanteisiin passivoiva tuoksu on parempi. Kaikki kolme tuoksua voidaan levittää huoneilmaan saman tuoksukoneen avulla.

Perustuoksuna käytetään valkoisen teekukan ja kurkun seosta. Kurkku tekee tilasta suuremman tuntuisen sekä nostaa tilan

ilmankosteuden tunnetta, valkoinen teekukka taas on hento, mutta arvokkaan tuntuinen tuoksu. Aktivoiva tuoksusekoitus sisältää piristävää sitruunaa, limeä, peppermintiä sekä spearmintiä. Rentouttava eli passiivinen tuoksu kostuu laventelin ja appelsiinipuunkukan sekoituksesta. Tuoksu on kokonaisuudessaan hyvin miellyttävä ja rauhallinen, mutta samalla appelsiinin kukka tuo kokonaisuuteen hieman arvokkuutta ja raikkautta.

Sitrustuoksut ovat yleisesti tunnettuja aktivoivasta vaikutuksesta, mutta niiden käyttö ainoana tuoksuna tilassa ei ole suositeltavaa. Liian tutut tuoksut, tässä tapauksessa sitruuna, saavat ihmiset haastelemaan ja miettimään, mikä tuoksu oikein on kyseessä. Sitruunan tuoksu voi myös luoda miellelyhtymiä esimerkiksi wc-raikastimeen tai saippuaan, mikä ei ole tuoksun haluttu vaikutus. (Pasila, 13.12.2010)

7.2.5 Materiaalit ja muodot

Halusin tuoda tilaan rentouttavaa ja ystävällistä tunnelmaa myös materiaaleilla ja muodoilla (kuva 43). Liian monotonisen tunnelman välttämiseksi olen luonut kontrastia niiden välille. Kulmikkaiden, sileäpintaisten pöytien pariin olen valinnut niin materiaaliltaan kuin muodoltaankin pehmeät istuimet. Aluksi kaavailemani muoviset ja ryhdikkäät Vitran Daw-tuolit vaihtuivat rennon pehmeisiin ja ympäriverhoiltuihin Arperin Catifa 80- ja Artifortin Conco-tuoleihin. Istuimet mahdollistavat ren-

Kuva 43. Materiaalitalu

non istumisasennon, mutta halusin myös, että asentoa voi tarvittaessa muuttaa. Tilan suurissa keinutuoleissa mahtuu myös istumaan monella eri tavalla.

Tilassa on paljon lasipintaa, niin ikkunoissa kuin lasiseinissä, joka avartaa ja tekee tilasta kevyen. Lasipinnan pariaksi olen valinnut kokolattiamaton sekä runsaat verhot niin ikkunoihin kuin lasiseinien eteen. Olen valinnut tilaan myös tuntoaistia stimuloivia tekstiilejä ja materiaaleja. Erilaiset verhoilukankaat kalusteissa, pörröinen nukkamatto sekä aidosta puusta valmistetut jakkarat houkuttelevat koskettamaan. Rentouttavia luontoelementtejä olen tuonut tilaan näköalan, materiaalien ja kalusteiden muodossa. Suurista ikkunoista avautuu näkymä ulos luontoon. Toinen tilan päätyseinä on pinnoitettu Tuohi-seinäpaneelilla, joka on valmistettu aidosta suomalaisesta tuohesta. Tilasta löytyy myös täyspuisia Woodismin Pölkky-kalusteita. Tilasta löytyy orgaanisia sekä eläinmaailmasta inspiroituneita muotoja.

Kaikissa tilan lasisiirtoseinissä on käytetty Philipsin Privacy Class-menetelmää. Se mahdollistaa tilojen nopean muuttamisen yksityisemmäksi tarpeen vaatiessa. Tilan päätyseinä on Lintexin heijastuspintainen Air™-kirjoitustaulu. eBeamEdge-järjestelmän avulla taulu voidaan muuttaa interaktiiviseksi esityspinnaksi ja sitä voi käyttää erikoiskynän avulla. Taulu on yhteydessä tietokoneeseen ja siihen voi kirjoittaa digitaalisesti. Taululle voidaan heijastaa kuvaa kahdelta videotykitä samaan

aikaan, mikä tehostaa työskentelyä. Halusin modernien ja älykkäiden materiaalien rinnalle **jotain perinteistä sekä myös osallistuttavaa materiaalia**. Tilan toinen päätyseinä onkin maalattu harmaalla liitutaulumaalilla, jossa on magneettiominaisuus.

7.3 Muunneltava ryhmätyötila

Tila BC motivoiva ja energinen iso neuvotteluhuone. Tilassa on neljä kevyttä neliön muotoista pöytää, joita on helppo liikutella ja ryhmitellä erilaisiksi kokonaisuuksiksi. Pöytien pinta on tussitaulua, johon luovuuden puuskassa tai paperin loppuessa voi vaikka luonnostella tai tehdä muistiinpanoja. Pöytiin on asennettu myös Power Kissin langaton lataus ominaisuus, joten neuvottelun lomassa läppärit ja kännykät latautuvat. Pöytien ympärillä olevia istuimia on kahta eri mallia ja ne on verhoiltu viidellä erilaisella kankaalla. Ryhmittelemällä erilaisia tuoleja, saadaan tilan ilmettä muutettua (kuvat 44 ja 45, s.55).

BC voidaan jakaa tiloiksi B ja C siirrettävällä lasiseinällä. Myös käytävän ja ryhmätyötilan välillä on lasiseinät, jotka voi tarvittaessa kasata sivuille. Kaikissa lasiseinissä on käytetty Philipsin Privacy Class-menetelmää. Päädyin siirtolasiseiniin, niiden toimivuuden ja helppokäyttöisyyden takia. Pelkät verhot tai sermit tilanjakajana eivät olisi olleet riittävän akustoisivat. Lasiseinäkään eivät yksin riitä tuomaan riittävää akustiikka, joten lisäsin tilaan paksut verhot, jotka voidaan tarvittaessa vetää lasiseinien eteen. Katossa oleva verhokisko muodostaa kehän,

jonka avulla verhoista voi käyttää molempia puolia. Toinen puoli verhoista on rauhallisen vaalea ja toiselta puolelta löytyy pirstusväreinä käytettyjä omenan vihreää ja turkoosia. Tilojen ilmettä voidaan siis myös muuttaa kääntämällä verhosta mielisemmän värinen puoli.

Tilaan C muodostuu pienempi neuvottelutila (kuva 46, s. 56). Kolmen pöydän äärelle kerätyt sinisävyiset Catifa80-tuolit tekevät ilmeestä harmonisen. Tilassa voidaan pitää muun muassa videoneuvotteluita pienemmällä porukalla. Tilaan B syntyy intiimi pienryhmätyötila, jossa ei ole mitään ylimääräistä (kuva 47, s. 56). Ideointi ja uudet ajatukset saavat tilaa rauhallisessa tunnelmassa. Omenanvihreät Conco-tuolit tuovat kuitenkin pirstustusta ideoinnin keskelle.

Kuvat 44 ja 45. Tilan BC kalusteita on helppo siirrellä tarpeen mukaan

Kuva 46. Tila C

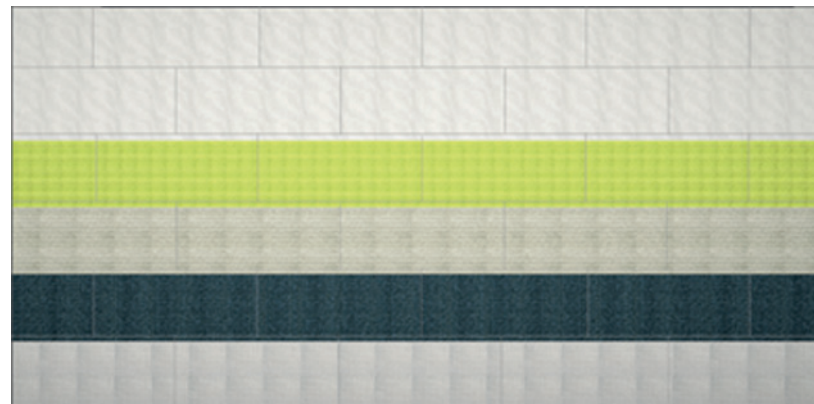
Kuva 47. Tila B

Tilojen A ja B väliin en halunnut lasiirtoseinää, vaan lähdin etsimään jotain erilaista ratkaisua. Molo designilta löytyy upea modulaarinen softblock+ softwall- seinäjärjestelmä. Seinän sisään voidaan laittaa led-nauhaa, jolloin väliseinä toimisi myös valaistuna elementtinä. Valitsin tilaan kuitenkin erikokoisista vaahtomuovipalikoista kootun seinän. Palikat on verhoiltu kauttaaltaan erilaisilla ja erivärisillä kankailla. Verhoilukankaina

on käytetty sekä rauhallisen vaaleita että pirteän kirkkaita sävyjä. Kasaamalla palikat erilailla voidaan tilojen tunnelmaa muuttaa. Kirkkaat sävyt voidaan jättää tilan A puolelle, jolloin tilaan B jää rauhallisen sävyinen seinäpinta. Halutessaan voidaan B tilaa piristää kääntämällä muutama pirteä väri seinästä esiin. Seinä toimii myös ilmoitustauluna, johon voidaan kiinnittää papereita nuppineuloilla. Purkamalla seinä kokonaan palikoista saadaan istuimia. (kuva 48.)

Kuva 48. Vaahtomuovipalikkaseinän voi kasata usealla eri tavalla

Tila A on pesämäinen tila ideointiin ja parityöskentelyyn (kuva 49). Työskentely tapahtuu mukavissa Stingray-keinutuoleissa keinuen tai vaikkapa pehmeällä nukkamatolla löhöillen. Aluksi mietin tilaan modulaarista sohvajärjestelmää, mutta päädyin kuitenkin leikkisiin keinutuoleihin, joiden avulla tilan käyttäjiin

saadaan vähän liikettä. Tilassa syntyneet ideat ja ajatukset voidaan kirjoittaa tai kiinnittää seinän kokoiselle harmaalle liitutaululle. Tilan katossa on alaslasku, jotta tilasta saadaan intiimimmän tuntuinen.

Kuva 49. Tila A

Avaamalla kaikki kolme tilaa yhdeksi suureksi huoneeksi saadaan rento tila suuremmallekin porukalle (kuva 50). Suuressa tilassa voidaan järjestää isompia neuvotteluita tai koulutuksia. Rento tunnelma sopii mainiosti myös pikkujouluihin ja muihin

yrittäjien juhliin. Vaahtomuovipalikoista saadaan istuimia useammallekin ja kalusteita voi siirrellä tarpeiden mukaan.

Kuva 50. Koko tila

8 | Lopuksi

Opinnäytetyöprosessini on vienyt minut useamman kuukauden ajaksi ambient designin kiehtovaan maailmaan. Mielenkiintoisen ja pitkäjänteisen työskentelyn tuloksena syntyi tiivis teoriapaketti ambient designista ja tilojen muunneltavuudesta sekä tilakonsepti tulevaisuuden työskentely-ympäristöstä. Suurin haaste prosessissa minulle oli itseni johtaminen, sillä pitkästä ajasta työskentelin ilman ryhmää. Hyvän suunnittelun ja määrätietoisuuden avulla työskentely eteni hyvin ja pysyin aikataulussa.

Teoriatietoa ambient designin rakennusaineiden vaikutuksesta ihmisiin löytyy paljon, mutta paljon on vielä tutkittavaa. Kaikkea tietoa en voinut opinnäytetyöhöni sisällyttää, mutta mielestäni onnistuin hyvin kokoamaan perustiedon. Konkreettisia esimerkkejä tilan muuttumiselle konkreettisin keinoin olisin voinut pohtia ja esitellä raportissa laajemmin, mutta tällä kertaa aikaa ei siihen riittänyt.

Prosessin tuloksena syntynyt HYVÄtyö-tilakonsepti suuntaa katseet tulevaisuuteen, työpaikkoihin, joissa työntekijöiden hyvinvointi on tärkeässä asemassa. Mielestäni onnistuin sa-

maan konseptiin hyviä ja toimivia elementtejä, jotka yhdessä muodostavat elämyksellisen työtilan. Mielenkiintoista oli saada vinkkejä tunnelman luomiseen eri alojen ammattilaisilta, siitähän ambient designissa on myös kysymys.

Kiinnostukseni tilasuunnittelun kautta saatavin hyvinvointivaikutuksiin kasvoi entisestään opinnäytetyöprosessini aikana. Uskon, että olen löytänyt suunnan, jota haluan tavoitella muotoilijan ammatissa.

Kuvaluettelo

Kuva 1. Siiri Murtola

Kuva 2. Siiri Murtola

Kuva 3. <http://thewhyfile.blogspot.com/2008/04/google-offices-in-zurichwhy-am-i-not.html> (luettu 2.1.2011)

Kuva 4. <http://moodit.fi/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 5. Siiri Murtola (alkuperäiset kuvat: <http://whisperinglabyrinth.wordpress.com/>, http://www.mediabistro.com/unbeige/follow-your-nose-to-parsonsmoma-symposium-on-scent-as-design_b7936, http://www.voidix.com/photoshop_digital_face.html)

Kuva 6. <http://www.pompeli.net/esittely.html> (luettu 22.1.2011)

Kuva 7. Siiri Murtola

Kuva 8. <http://www.officedesigngallery.com/> (luettu 2.1.2011)

Kuva 9. <http://www.trendir.com/interiors/interior-design-inspiration-from-linea-italia-infinite-living-room-design-ideas-with-kube.html> (luettu 23.11.2011)

Kuva 10. http://www.arsenal.com/assets/_files/images/jun_09/gun__1244731661_shop.jpg (25.11.2011)

Kuva 11. <http://muuntuvailme.wordpress.com/2008/09/17/ambience-design-tunnelmamuotoilua-ja-muunneltavuutta/> (luettu 26.11.2011)

Kuva 12. http://www.martela.fi/WebRoot/517131/Martela2009_chairinfo.aspx?id=546081&product=1&image=575920&groupid=15&title=Acu-ty%f6pistekaiutin (luettu 22.1.2011)

Kuva 13. <http://asdglass.com/images/p-wall-4.jpg> (luettu 26.11.2011)

Kuva 14. <http://www.avaruusasema.com/blogi/wp-content/uploads/2010/10/La-Chair-ESSAY-Cecilie-Manz-Fritz-Hansen-wallnuss-2.jpg> (28.11.2011)

Kuva 15. Siiri Murtola (alkuperäiset kuvat: <http://www.stylepark.com/en/belux/cloud> (luettu 22.1.2011) ja <http://www.connox.com/categories/lamps/suspension/moooi-dear-ingo.html> (luettu 22.1.2011))

Kuva 16. Okko Oinonen, saatavissa: <http://feed.ne.cision.com/wpyfs/00/00/00/00/00/11/EB/F5/Finnmatkat03.JPG> (luettu 22.1.2011)

Kuva 17. http://centralcomputing.blogspot.com/2009/04/interesting-updates-from-crookedbrains_16.html (luettu 22.1.2011)

Kuva 18. Siiri Murtola

Kuva 19. http://4.bp.blogspot.com/_qVUoD9EHNdY/SckR09Khvil/AAAAAAGwM/BM8jH6apiew/s400/oar-decor.jpg (luettu 25.11.2010)

Kuva 20. http://farm3.static.flickr.com/2041/2435880034_2e901827d6.jpg (luettu 25.11.2010)

Kuva 21. <http://tbreak.com/tech/2009/06/lg-pq70-brings-single-layer-sophistication-to-plasma-tvs/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 22. Siiri Murtola

Kuva 23-24. <http://freshome.com/2010/02/09/could-this-be-the-future-of-interior-design/> (luettu 25.11.2011)

Kuva 25. Siiri Murtola (alkuperäiset kuvat: <http://www.pilastered.com/images/46.jpg> (luettu 24.11.2010), <http://www.asaltulis.com/wp-content/uploads/2009/08/lignum-wooden-chair1.jpg> (luettu 24.11.2010) ja http://www.barokcompany.com/galleries/387251_max.jpg (luettu 26.11.2010))

Kuva 26. Siiri Murtola

Kuva 27-28. <http://www.kinnarps.com/fi/fi/Inspiraatiota/Toimisto/Kokoukset-ja-koulutus/> (luettu 23.1.2011)

Kuva 29. <http://yourhomeonlybetter.com/wp-content/uploads/2009/01/frames-arrangement-ms.jpg> (luettu 28.11.2010)

Kuva 30. Siiri Murtola

Kuva 31. http://www.offecct.se/_eng/bildarkiv-bild.asp?FAM=6&ID=45 (luettu 23.1.2011)

Kuva 32. <http://www.scandichotels.fi/Kokoukset-ja-kongressit/Think-Tank/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 33. <http://www.network-oasis.com/network+oasis/tilakuvaukset/tandem+chambers/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 34. <http://www.network-oasis.com/network+oasis/tilakuvaukset/hall+of+potential/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 35. <http://www.network-oasis.com/network+oasis/tilakuvaukset/oasis-sauna/> (luettu 22.1.2011)

Kuva 36-42. Siiri Murtola

Kuva 43. Siiri Murtola (alkuperäiset kuvat: <http://kaksihuonettajakeittio.com/2010/11/09/lzfn-agatha-valaisin/> (luettu 12.1.2011) ja http://www.innojok.fi/innolux/mediauk.php?kansioon=132&sivu=&kuva_nro=844 (luettu 12.1.2011))

Kuva 44-50. Siiri Murtola

Lähteet

15/30 Research. *Kansallinen nuorisotutkimus 2010* [viitattu 3.1.2011]. Saatavissa: <http://www.slideshare.net/MarkusKeranen/kansallisen-nuorisotutkimuksen-2010-julkaisutilaisuus>

Ahonen, H. 2000. *Musiikki- sanaton kieli*. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab.

Arnkil, H. 2007. *Värit havaintojen maailmassa*. Helsinki: Taiteellinen korkeakoulu.

Haapakangas, A., Hongisto, V. & Kankkunen, E. *Viiden peiteään vertailu toimistolaboratoriossa- vaikutukset keskittymiskykyyn ja akustiseen tyytyväisyyteen* [verkkajulkaisu]. Akustinen Seura ry [viitattu 3.11.2010]. Saatavissa: <http://www.akustinenseura.fi/>

Hokka-Ahti, R. Professori Kimmo Lehtonen: *Musiikin harrastaminen on itsehoitoa* [verkkoartikkeli]. Kirjastot.fi [viitattu 2.11.2010]. Saatavissa: <http://www.kirjastot.fi/fi-Fi/kirjallisuus/haastatteluja/lehtonen>

Jokinen, J. 2010. *Nuoret pelkäävät juuttuvansa uraputkeen* [verkkoartikkeli]. Valtiotieteilijä [viitattu 10.12.2010]. Saatavissa: <http://www.valtiotieteilija.fi/node/189>

Jokiniemi, J. 2002. *Esteettinen moniaistisuus tuo tasa-arvoa* [verkkoartikkeli]. Retinitis-yhdistys ry [viitattu 15.11.2010]. Saatavissa: <http://www.retina.fi/rpeste.html>

Karvonen, H. *Parantavat tuoksut* [verkkoartikkeli]. Sateenkaarisanomat [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa: http://www.sateenkaarisanomat.net/artikkelit/nro_18/parantavat_tuoksut.html

Kettunen, I. 2001. *Muodon palapeli*. Porvoo: WSOY.
Koskinen, J. *Ambience design* [blogi]. Muuntuvat viestinnälliset identiteetit. 17.8.2008 [viitattu 2010]. Saatavissa: <http://muuntuvailme.wordpress.com/2008/09/17/ambience-design-tunnelmamuotoilu-ja-muunneltavuutta/>

Korpela, K. 1998. *Mielipaikkojen ja epämiellyttävien paikkojen merkitys terveyden ja mielenterveyden kannalta*. Teoksessa Liikanen, H-L.(toim.). Hyvän asumisen ja elämisen elementit. Helsinki: Ympäristöministeriö, 15 -18.

Kotkavirta, J. 2009. Miksi kuvia on niin hankala lukea? Teoksessa Haaparanta, H., Klemola, T., Kotkavirta, J. & Pihlström, S. (toim.). *Kuva*. Tampere: Tampere University Press, 42-52.

Markkanen, S. *Myymälyympäristö elämysten tuottajana Myymäläsuunnittelun työkalupakki*. Helsinki: Talemum.

Muller, K. 2009. *Ajattelevien aivojen varassa*. Hyvä työympäristö [verkkolehti]. 2010 nro.1, 19 [viitattu 24.11.2010]. Saatavissa: <http://www.valtiokonttori.fi/public/default.aspx?nodeid=16197>

Pimeyden masentava voima [verkkoartikkeli] 2008. poliklinikka.fi [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa: <http://www.poliklinikka.fi/masennuskanava/artikkelit/9850251>

Rihlana, S. 1999. *Valaistus ja värit sisustussuunnittelussa*. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Riikonen, P. & Heikkinen, K. 2010. *Bongaa tuoksut* [verkkojulkaisu]. Tiede-lehti 17.8.2010 [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa: http://www.tiede.fi/artikkeli/1252/bongaa_tuoksut#1252

Selin, R. 2003. *Ilman tuntoa et pärjäisi* [verkkojulkaisu]. Tiede-lehti 2003 [viitattu 15.11.2010]. Saatavissa: http://www.tiede.fi/artikkeli/377/ilman_tuntoa_et_parjaisi

Selvinen, S. *Multisensorinen toiminta; käsitteiden määrittelyä* [verkkoartikkeli].nuuksiontaika.fi [viitattu 20.11.2010] Saatavissa: http://nuuksiontaika.fi/lisatiedot/Multisensorinen_toiminta_kasitteet.pdf

Stenros, H. & Aura, S. 1984. *Arkkitehtuurin muoto ja sisältö*. Helsinki: Rakennuskirja.

Hyvä valaistus kohentaa elämänlaatua [verkkojulkaisu]. Terveystieteiden lehti 2008 [viitattu 15.11.2010]. Saatavissa: <http://www.apteekkariliitto.fi/asiakkaille/terveydestilehti/Sivut/Hyv%C3%A4%20valaistus%20kohentaa%20el%C3%A4m%C3%A4nlaatua.aspx>

Tukiainen, M. 2010. *Luova tila- tulevaisuuden työpaikka*. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Törmänen, E. 2005. *Teema- Rakentaminen: Toimisto muuttuu kohtaamispaikaksi* [verkkoartikkeli]. Tekniikka & talous [viitattu

15.1.2011]. Saatavissa: <http://www.tekniikkatalous.fi/rakennus/article27492.ece>

Vartiovaara, I. 2006. *Musiikin valtava voima* [verkkoartikkeli]. Duodecim [viitattu 2.11.2010]. Saatavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=onn00010&p_teos=onn&p_selaus=

Vesmanen, E. 2010. Senses, materials and memories. *Design discussions.org Spaces*. 2010 nro 2, 16.

Ympäristö myrkyttää tai tekee luovaksi [verkkajulkaisu]. Itä-Suomen ylioppilaslehti Uljas 2010 [viitattu 26.11.2010]. Saatavissa: http://www.uljas.net/wp-content/lataukset/2010/05/ULJAS_5.pdf

Nettisivuja:

Brandsense. Tutkimus & linkit [viitattu 2.11.2010]. Saatavissa: <http://www.brandsense.fi/7>

Ecophon. Akustiikka [viitattu 2.11.2010]. Saatavissa: <http://ecophon.fi/fi/Akustiikka/>

Great Place to Work www-sivut [viitattu 26.11.2010], Saatavissa: <http://www.greatplacetowork.fi/>

Ideair www-sivut [viitattu 12.11.2010]. Saatavissa: <http://www.ideair.fi/>

Innojok. Kirkasvalo [viitattu 12.11.2010]. Saatavissa: http://www.innojok.fi/tiedosto/Innosol_2010_suomi_S.pdf

Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskus LEO:n www-sivut [viitattu 8.11.2010]. Saatavissa: <http://www.leofinland.fi>

Moodit www-sivut [viitattu 10.12.2010]. Saatavissa: <http://moodit.fi/>

netWork Oasis www-sivut [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa: <http://www.network-oasis.com/etusivu/>

Papunet. Tietoa. Vuorovaikutus. Vuorovaikutus ja aistit [viitattu 3.11.2010]. Saatavissa: <http://papunet.net/tietoa/vuorovaikutus/aistit-ja-vuorovaikutus.html>

Philips. Healthcare. Tuotteetjaratkaisut. Ambient experience. Enhancements. PrivacyGlass [viitattu 20.12.2010]. Saatavissa: http://www.healthcare.philips.com/fi_fi/products/ambient_experience/enhancements/privacy_glass/index.wpd

Pompeli www-sivut [viitattu 15.12.2010]. Saatavissa: <http://www.pompeli.net/>

Scandic. Ryhmät ja kokoukset. Inspiroivat kokoushuoneet [viitattu 10.11.2010]. Saatavissa: <http://www.scandichotels.fi/Kokoukset-ja-kongressit/Think-Tank/>

Scentia. Tuoksumarkkinointi [viitattu 12.11.2010]. Saatavissa: <http://www.scentia.fi/tuoksu.html>

Soften. Akustiikka [viitattu 2.11.2010]. Saatavissa: <http://www.soften.fi/akustiikka.php>

Suulliset tiedonannot:

Jokiranta, Jyri 2010. Aluepäällikkö. Amphion Oy. Kuopio 20.12.2010. Puhelinkeskustelu.

Pasila, Antti 2010. Toimitusjohtaja. Ideair Oy. Helsinki 13.12.2010. Puhelinkeskustelu.

Vierimaa, Jouni 2011. Tuotepäällikkö. Havells Sylvania Finland Oy. Kuopio 10.2.2011. Keskustelu.

AMBIENT DESIGN

dSign Vertti Kivi & Co

Eri tunteärsykkeiden hallintaa

Ärsykkeiden yhdistämistä (lämpö - hiekka = beach)

MITÄ ON AMBIENT DESIGN?

- tunnelmasuunnittelua
- ääntä, tuoksuja, valoja, kuvia (liikkuvia ja stillejä), maut
- se on kokonaisvaltainen elämys, joka ottaa parhaimmillaan kaikki aistit huomioon
- ambient design on pidemmälle ja korostetummin tehtyä suunnittelua, kuin pelkkä sisustusarkkitehtuuri
- parhaimmillaan ambient design jättää pysyvän ja positiivisen mielikuvan tilasta
- hyvin tehty ambient design on kekseliästä ja tapa päästä talk-of-the-towniksi
- hyvin tehty ambient design voi vahvistaa brändin voimaa ja luonnetta
- ambient design voi olla osa markkinointia ja sitä voi jalkauttaa muihin markkinoinnin toimenpiteisiin
- ambient design on usein osa pidempiaikaisia toimenpiteitä, koska aina sen vaikutukset eivät ole välittömiä, vaan joissain tapauksissa osa pidempi aikaista brändin rakentamista

PSYKOLOGIA

- mielentila
- elämys, joka syntyy aistiärsykeistä
- ihmisen herkistämistä > tavallisuudesta poikkeavaa
- ihmisten viihdyttämistä
- alitajuntainen viesti
- sillä voidaan vaikuttaa asiakkaan viihtymiseen, käyttäytymiseen ja ostopäätöksiin
- ihmisen mielen hallintaa
- elämyksiä sydämen alapuolelle, pitää tuntua munissa ja vatsanpohjassa ei aivoissa
- turvallisuuden ja stressittömyyden korostaminen
- tilan ja ihmisen välistä kommunikointia

PSYKOLOGIA

Miten ihmiseen vaikutetaan?

Ihminen uskoo kun näkee!

Ihminen on aina halunnut vaikuttaa ympäristöönsä, kaunistaa sitä, tehdä siitä merkityksellisen ja samaistua siihen.

Ihmisten välinen kanssakäyminen tapahtuu aina jossain tilassa.

Ihmisen kehityksen kannalta on tärkeää, että hänen toimintaympäristönsä on sisällöllisesti rikas ja valintamahdollisuuksia tarjoava

Ihmisen mieli

Mielen
puhdistuminen

Eri mielialat
ihmisellä

Ihmisen mieli
Human Soul

Avautuminen
Open your mind

Vastaanottaminen
Receive the message

Tila
Space

LUONNE
Character

Tunnelmasuunnittelu
Ambient Design

Valo

Ääni

Tuoksu

Kuva

Materiaalit

Transformaatio
Transform

Ihmisen virittäminen
Tune human

Vaikutukset

ELEMENTIT

- Ambient design on kuitenkin myös yksittäisiä elementtejä, myös kokonaisuuksia
- ääntä, tuoksuja, valoja, kuvia (liikkuvia ja stillejä), maut, materiaalit

IHMISEN AISTIT

Perusaisteissa seuraava jäsennys on ehkä toimivin: [makuaiisti](#), [hajuaisti](#), [näköaisti](#), [kuuloaisti](#), [tuntoaisti](#), [tasapainoaisti](#) ja [sisätuntemusaisti](#).

Tuntoaisti voidaan jakaa kosketus-, värinä- lämpö- kylmä- kipu- asento- ja paineaistiin

[Kuudennesta aistista](#) puhuttaessa tarkoitetaan [vaistoa](#)

Höyry

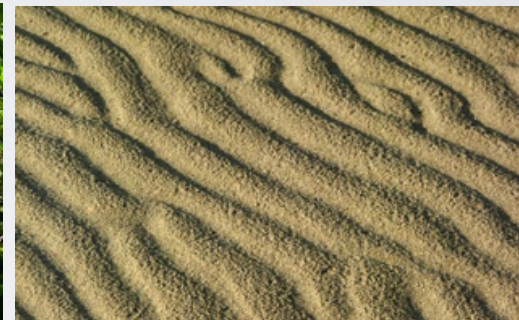
Tuuli

Kasvit

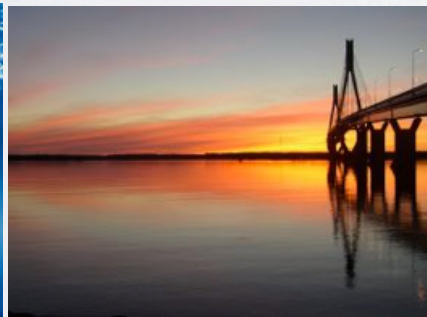
Maa / hiekka / kivi

Vesi

Valo

Jää

Ääni

Tuli

Tunnelmamittari

Feeling

Kynttilä illallinen

Konsertti

Private

Julkinen

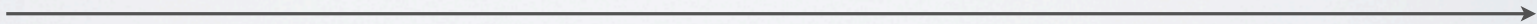
Tunnelmamittari

Feeling

Rough

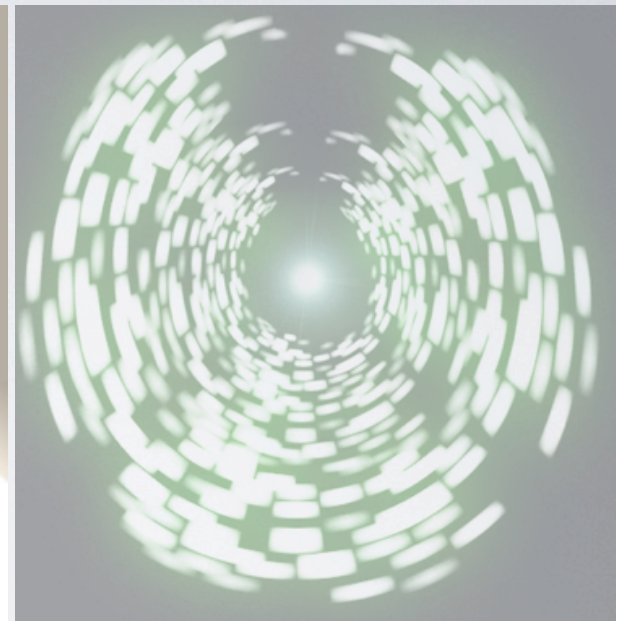
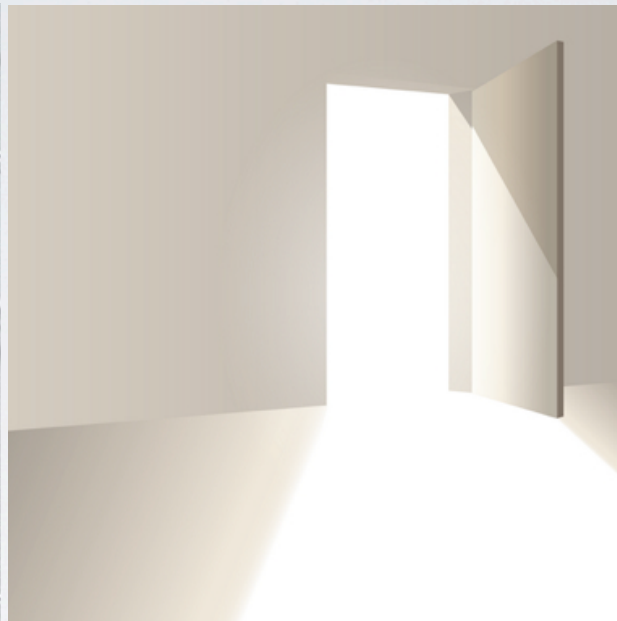
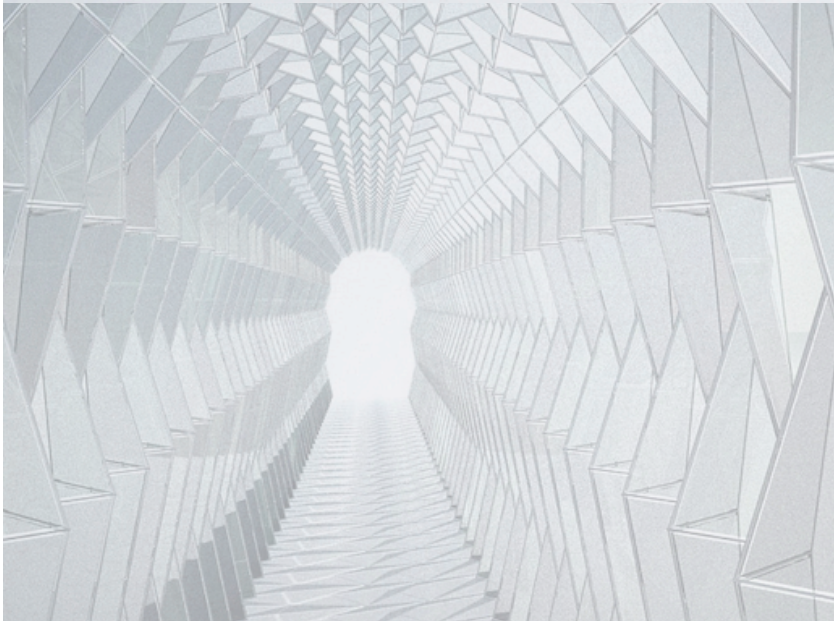
Cool

Avautuminen

Open your mind

- ☞ Saada ihminen pysähtymään
- ☞ Saada ihminen keskittymään
- ☞ Suurin osa menee ihmisiltä ohitse
- ☞ Avoin mieli & avoin uudelle
- ☞ Uskottava tarina

Aika

- ☞ Miten varastetaan ihmiseltä aikaa pysähtyä?
- ☞ Kuluttaja pitää saada pysähtymään, ettei viesti kaikkien viestien joukossa mene ohitse

Vastaanottaminen

Receive the message

- Oikeat ärsykkeet
- Oikea ajoitus & rytmi
- Voimistuvat ärsykkeet aiheuttavat ihastumisen
-

Transformaatio

Transform

Syvämuutos

Transformaatio tarkoittaa muutosta, mutta se ei ole sama kuin tavallinen muutos. Tavallinen muutos tapahtuu vähitellen ajan kuluessa tietoisesti tekemällä. **Transformaatio taas on muodonmuutos, joka tapahtuu syvällä psyyken ytimessä ajan ulkopuolella**, jolloin menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus muuttuvat samanaikaisesti. Transformaatiota ei voi manipuloida; se on tässä hetkessä elämisen luonnollinen sivutuote. Transformaatio ei tee kenestäkään mitä hän ei ole, vaan se **pyrkii tuomaan esiin jokaisen täyden potentiaalin**.

Transformaation voima on vahvempi kuin mikään muu henkisen kasvun opeista. Se pystyy muuttamaan arkisen elämän maagiseksi silmänräpäyksessä. Laihdutuskuuri on hyvä esimerkki tavallisesta muutoksesta. Syömällä vähemmän ja kuntoilemalla painomme putoaa. Eli teemme jotain konkreettista, mikä johtaa fyysiseen muutokseen. Mutta tällöin todellinen ongelma ei ole välttämättä korjaantunut. Pelkkä elintapojen muuttaminen ei ole vastaus kysymykseen, mitkä ovat ylensyömisemme perimmäiset syyt. Useimmiten tällaisesta pakkolaihdutuksesta seuraa vain turhautuminen, ja painonpudotus jää väliaikaiseksi. Tosiasia on, että pitkällä aikavälillä yli yhdeksänkymmentä prosenttia laihdutuskuureista ei toimi.

Transformaatio tapahtuu, kun syvällä emotionaalisella tasolla ymmärtää ylensyömisensä perussyt. Saatamme esimerkiksi käyttää ruokaa täyttämään henkistä tyhjyyttä. Tämän oivaltaminen voi auttaa meitä tunnistamaan ne syyt, mistä tämä henkinen tyhjyys johtuu. Näiden syiden tiedostaminen niitä tuomitsematta johtaa todelliseen sisäiseen muutokseen, transformatioon, ja siten yleensä nopeaan ja pysyvämpään tulokseen.

Transformaatio

Transform

Syvämuutos

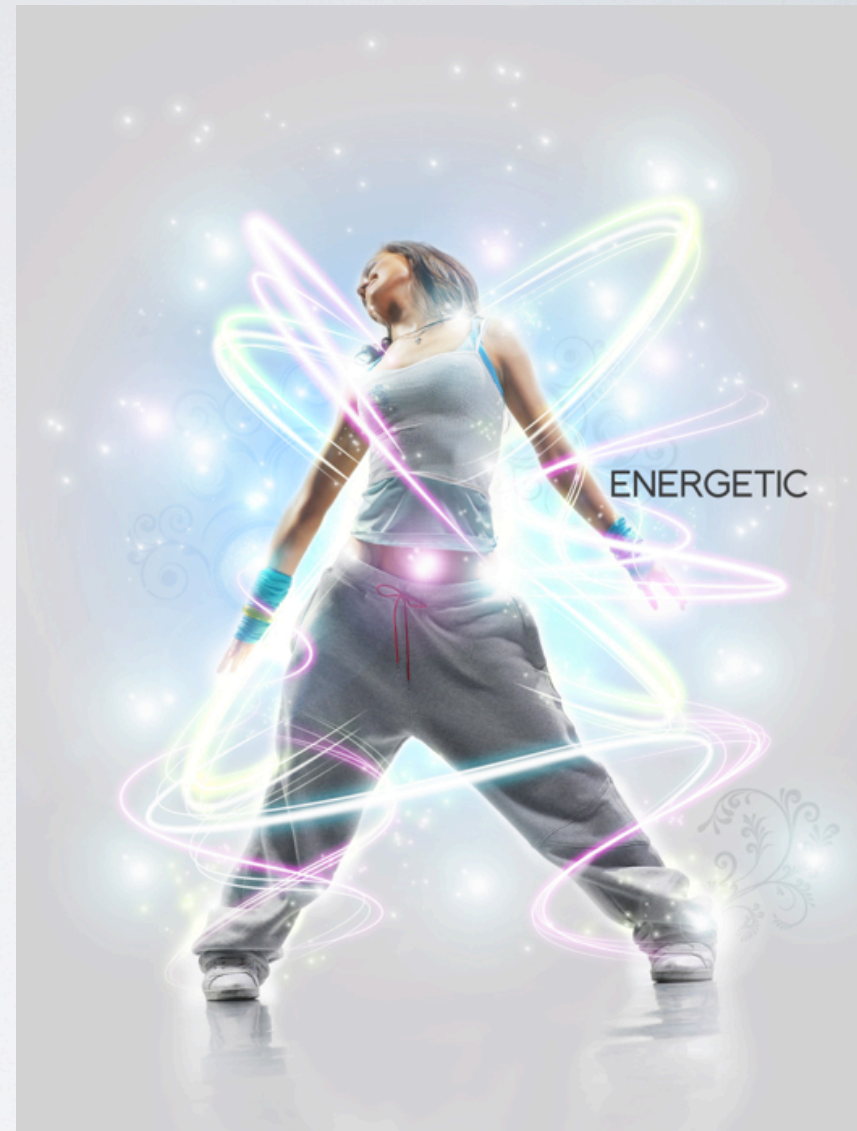
Transformaation ensimmäiseen tasoon kuuluu sielun, psyykkisen olemuksemme esiin nostaminen. Kehityksen alussa sielu, psyykkinen olemus (Psychic entity) on meissä kokonaan verhottu. Sielun paljastaminen on ensimmäinen askel kohti henkistä muutosta.

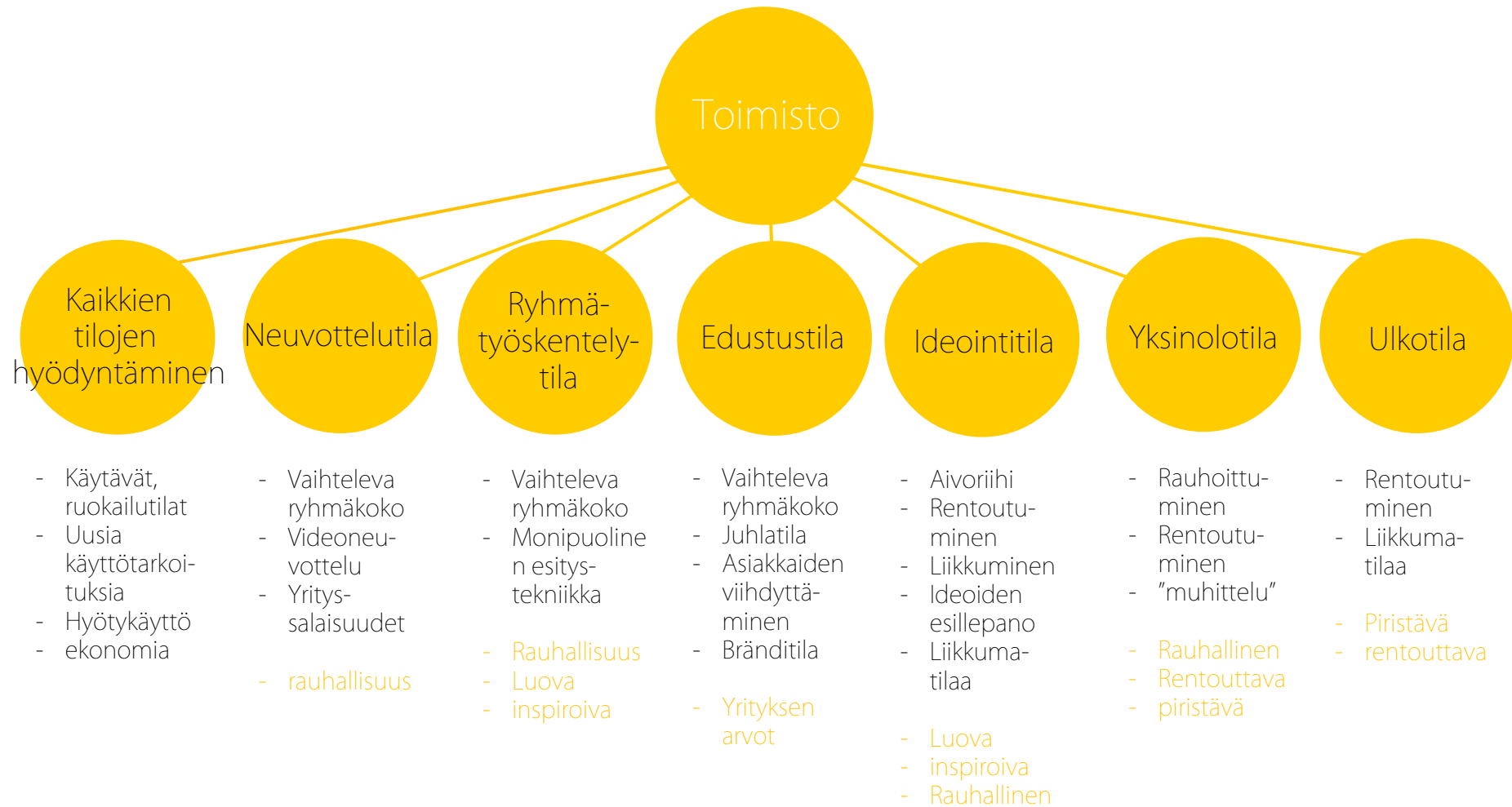
Sielun kautta me olemme olemassa ja säilymme yksilöllisinä olentoina luonnossa. Muut osat ihmisen luonnollisessa olemuksessa ovat muuttuvia ja katoavia. Vain psyykkinen olemus säilyy ja on pohjimmiltaan aina sama sisältäen kaikki olennaiset mahdollisuutemme manifestaatiossa.

Sielu on aina puhdas jumaluuden liekki eikä sen laatu muutu sen ilmentämien epätäydellisten muotojen mukana. Edes pahimmat synnit eivät voi turmella sielun olemuksellista puhtautta. Sielu on olemukseltaan valaiseva. Totuus, kauneus ja hyvyys ovat sukua sen olemukselle. Sielu on tietoinen myös niiden vastakohdista, pahasta, rumasta ja väärästä. Sielu asettaa esiin mielen ja se käyttää mieltä, elämää ja ruumista instrumentteinaan, se on kuitenkin olemukseltaan muuta ja suurempaa kuin jäsenensä. Koska sielu on alusta lähtien kätkeyty ja verhottu sen käyttövälineiltä, on inhimillinen evoluutio ollut hidasta. Timo Viitala.

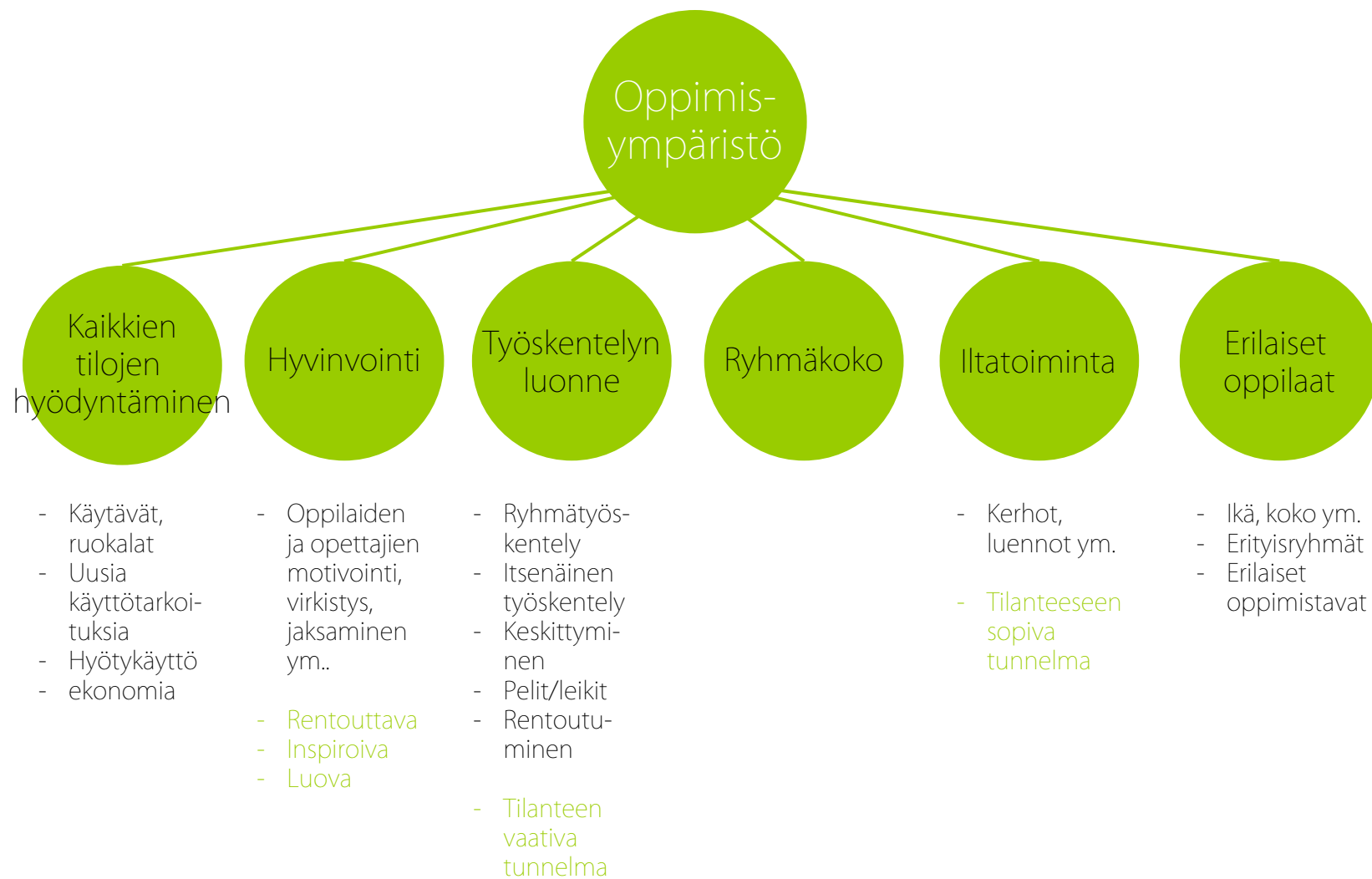

Ihmisen virittäminen

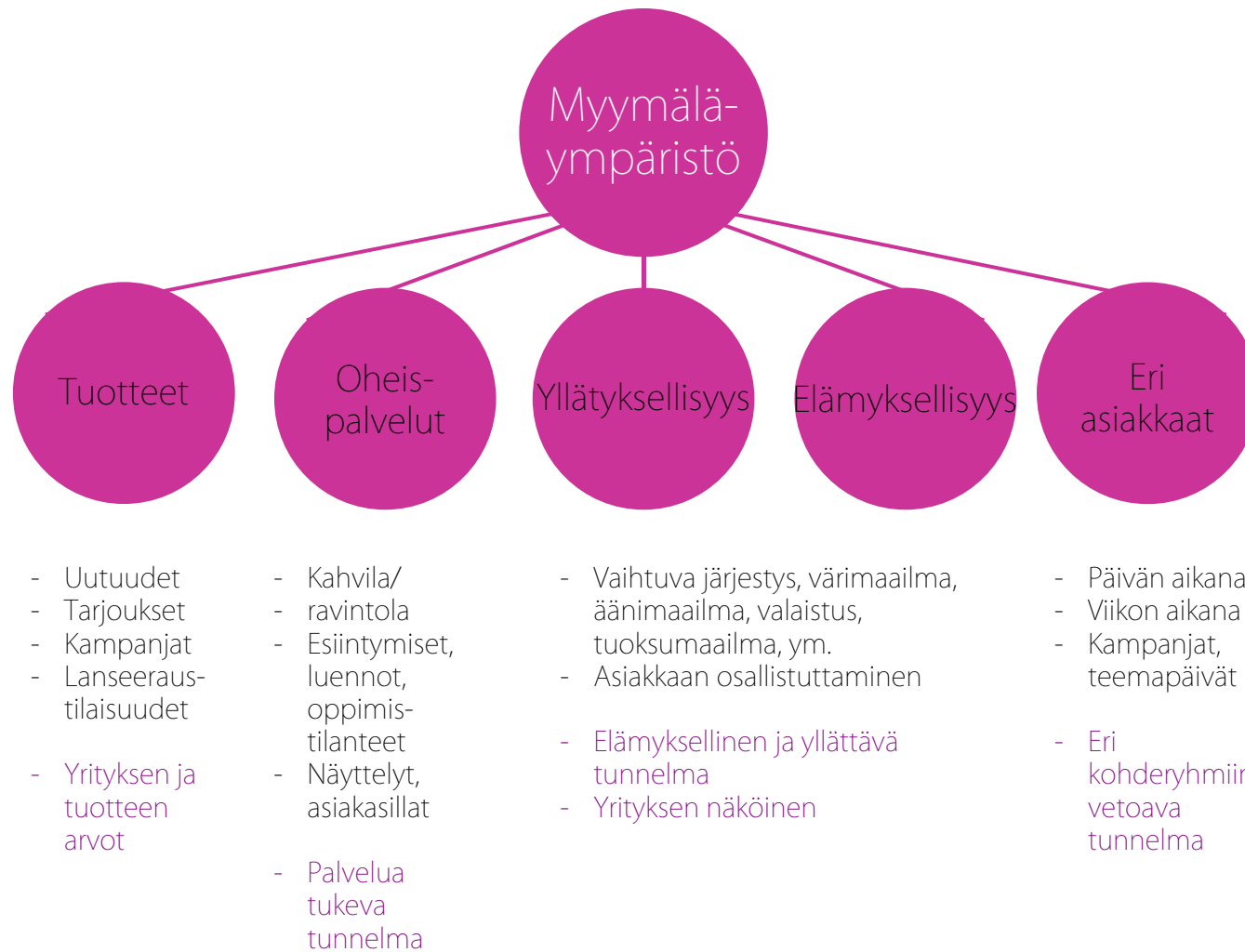

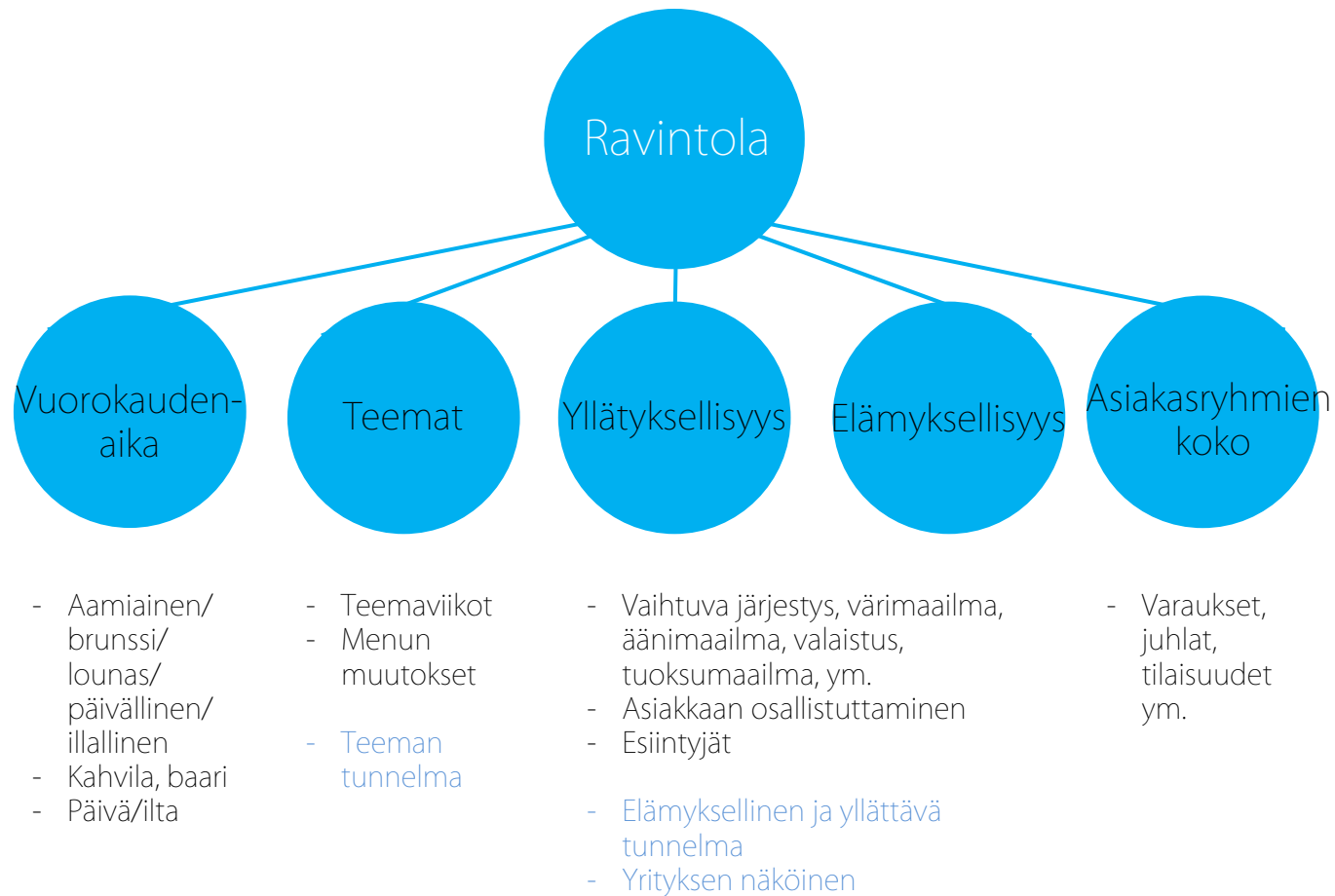
Tarpeita tilan muunneltavuudelle ..

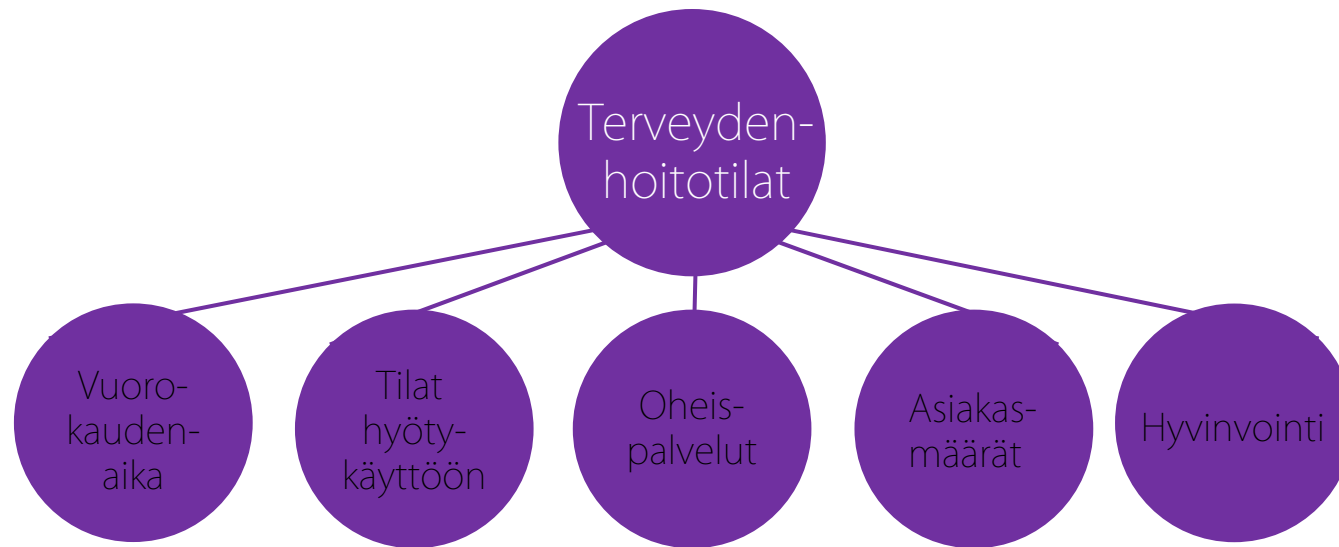
Tarpeita tilan muunneltavuudelle ..

Tarpeita tilan muunneltavuudelle ..

Tarpeita tilan muunneltavuudelle ..

Tarpeita tilan muunneltavuudelle ..